

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Sestdiena, 1997. gada 15. februāris

● Nr. 13 (6730)

Labdien, Preiļu rajona iedzīvotāji! Sveicināti visi, kurus ir ieinteresējuši Preiļu dienu pasākumi Rīgā, Latviešu biedrības namā. Šis laikraksta «Novadnieks» numurs ir viens no Preiļu rajona sūtņiem šīs dienās

Manuprāt, ik pēc laika ir nepieciešams kāds neikdienišķs pasākums, kāda neikdienišķa darbība, kas dod iespēju pastāstīt par sevi plašākai auditorijai, paskatīties, ko ir iespējis kaimiņš. Tieši vēlēšanās parādīt un pieteikt sevi iedvesmoja rajona padomi rosināt gan pašvaldības, gan uzņēmumus, gan individuālos amatu meistarus.

Nevienam nav noslēpums, cik grūti šodien ražotājam. Bet grūti arī salīdzināt iespējas, kādas ir ražotnēm pie Rīgas un Preiļu rajona uzņēmumiem, amatniekiem Latgalē. To, ka mūsu vidū ir daudz uzņēmīgu cilvēku, parādīja izstāde, kas tika rīkota rajona padomē par godu Latvijas Republikas proklamēšanas dienai. Nenovērtējama mūsu bagātība ir amatnieku un lietišķās mākslas meistari. Skumji, ka viņiem ir jāstrādā dažādi gadījuma darbi, lai nopelnītu iztiku.

Preiļu rajona dienas Latviešu biedrības namā no 17. līdz 21. februārim ietver tautsaimniecības, lietišķās mākslas un amatniecības izstrādājumu, Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja fondu un Līvānu mākslas skolas audzēkņu dar-

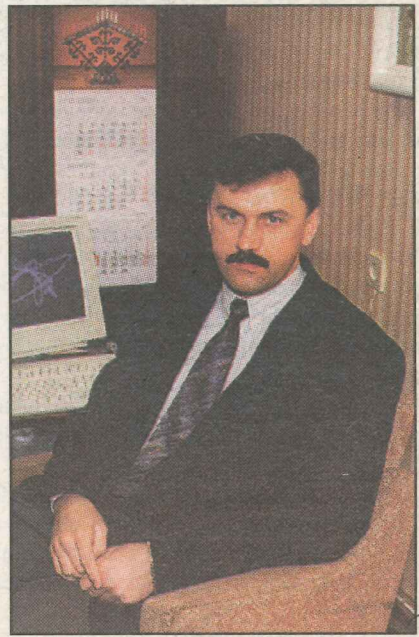
bu izstādes. Katru dienu būs pašdarbības kolektīvu koncerti un tirdzniecība ar uzņēmumu un amatnieku produkciju.

Var rasties jautājums, vai ir vērts tērēties? Mana nostāja — ja sevi reklamēt grib rajona uzņēmēji un pasākuma organizēšanā piedalās pašvaldības, tad tas jādara. Ceru, ka gan izstāžu dalībnieki un pašdarbnieki, gan apmeklētāji gūs gandarījumu. Varbūt nodibināsies kādi darījumu kontakti.

Gribu vēlēt pasākumam izdošanos! Paldies visiem, kas piedalās tā organizēšanā! Aicinu rajona iedzīvotājus, kuriem ir iespēja, apmeklēt Preiļu dienu pasākumus Rīgā.

Mums ir kopīgi jāstrādā, lai vismaz Latvijā, dzirdot vārdus, — Preiļu rajons — pēc iespējas vairāk teiktu — tas ir Latgalē, kur māk noaut skaistas segas, aizkarus, kur māk izgatavot labus logus, kur ražo jaukus stikla un māla priekšmetus, kur garšīgi piena produkti, visbeidzot — kur dzīvo cilvēki, kuri prot un grib strādāt.

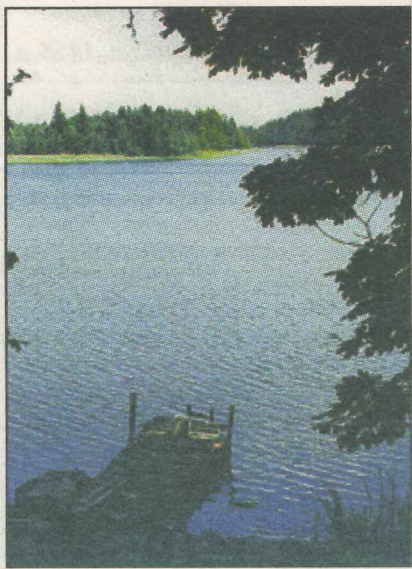
I. Meluškāns,
Preiļu rajona padomes priekšsēdētājs

● 1996. gada nogalē Preiļos iesvētītais vecticībnieku lūgšanu nams.

● Preiļu rajona dienās Rīgā koncertēs arī Aglonas bazilikas koris «Magnificat».

● Latgali sauc par zilo ezeru zemi. Preiļu rajonā vien ir 79 lieli un mazi ezeri.

Preiļu rajona dienas Latviešu biedrības namā Rīgā no 17. līdz 21. februārim

17. februārī no plkst. 18.00 līdz 20.00,
18., 19., 20. un 21. februārī no plkst. 14.00 līdz 20.00

- ◆ Tautsaimniecības izstrādājumu un pakalpojumu izstāde pārdošana.
- ◆ Amatnieku darbu izstāde pārdošana.
- ◆ Līvānu bērnu mākslas skolas audzēkņu darbu izstāde.
- ◆ Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja fondu un mākslinieku darbu izstāde.
- ◆ Informācijas stends par rajonu.

Kultūras programma

- 17. februārī plkst. 18.00
 - ◆ Preiļu rajona dienu atklāšana. Piedalās: rajona, pilsētu un pagastu pašvaldību vadītāji, novadnieki; Aglonas bazilikas kora «Magnificat», Preiļu un Līvānu bērnu mūzikas skolu audzēkņu un pedagogu koncerts.
- 18. februārī plkst. 18.00
 - ◆ Līvānu pilsētas KN amatieru teātra izrāde. E. Zālītes luga «Bīstamais vecums».
 - ◆ Bērnu kapelas «Dunduriņš» koncerts.

- 19. februārī plkst. 18.00
 - ◆ Saiets «Nāc, māsiņa, vakarēt...» ar rajona un Rīgas draugu folkloras ansambļu piedalīšanos.
- 20. februārī plkst. 15.00
 - ◆ Programma bērniem «Balts un raibs».

- Piedalās: folkloras kopa «Ceiru-leits», Preiļu 1. pamatskolas dejotāji, Pelēču kapela, Rožupes un Rudzātu ansambļi, popgrupa «Fledermauši».
- 21. februārī plkst. 18.00
 - ◆ Noslēguma koncerts.

Piedalās: rajona skolotāju koris, Preiļu un Rožupes vidējās paudzes deju kolektīvi, Preiļu Valsts ģimnāzijas un Jersikas jauniešu deju kolektīvi, Stabulnieku un Preiļu vokālie ansambļi, Vidsmuižas folkloras kopa, kapela «Jūlijs».

No Livonijas ordeņa līdz..?

■ 1928. gada 11. februāri Preiļiem tika piešķirtas pilsētas tiesības. Tātad — pēc gada mūsu pilsēta svinēs savu septiņdesmitgadi. Tieši tāpēc Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja darbā īpaša nozīme tiek veltīta pilsētas vēstures izpētei, dokumentu, kopiju, fotogrāfiju, pastkaršu un atmiņu pieprasīšanai.

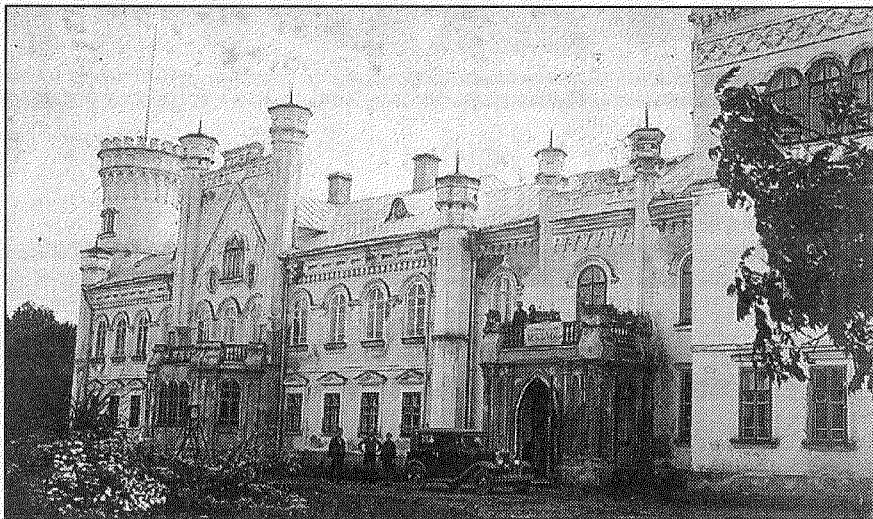
Pētot rakstītos vēstures avotus par Preiļu senatni, daudzreiz ir nācies saskarties ar pretrunīgām ziņām, kad ir jāpārlicinās par faktu ticamību.

Preiļu pirmsākumi saistās ar Borhu dzimtu, kura te dzīvojusi vairākus gadsimtus. Kā atzīmē pazīstamais Latgales vēstures pētnieks Boļeslavs Brežgo, Preiļi jau 1382. gadā atradās Borhu īpašumā. No 1472. gada te dzīvoja Livonijas ordeņa mestrs Bernhards Borhs. 1475. gadā viņš zemi izlēpoja savam brālēnam Simonam Borham. Dzimta, kas cēlusies Vācijā no Teitoņu ordeņa bruņiniekiem, saimniekoja Preiļos līdz 19. gs. sešdesmitajiem gadiem.

Uz pergamenta rakstīta Sigismunda Augusta 1563. gada privilēģija, ar kuru viņš apstiprina Fabiana Borha tiesības uz Preiļu un Vipingas muižām Latgalē.

1569. gadā Preiļi bija apvienotās Polijas-Lietuvas valsts Žečpospoļitas sastāvā. 1772. gadā novads tika pievienots Krievijas impērijai, ietilpa Pleskavas guberņā, tad Polockas vietniecībā, vēlāk Baltkrievijas guberņā, bet no 1802. līdz 1917. gadam — Vitebskas guberņā.

1825. gadā Borhs lūdza iekļaut Preiļus miestu skaitā, bet

● Preiļu pils 30. gados. Foto no Preiļu muzeja fondiem.

lūgums tika apmierināts tikai 1852. gadā.

Borhu dzimtas pārstāvjiem piederēja muižas Latgalē, Kurzemē, tagadējās Lietuvas, Baltkrievijas teritorijā. Borhi aktīvi iesaistījās militārajā un valsts dienestā, piedalījās Varšavas seimā. Viņiem bija piešķirts grāfu tituls, tāpēc Preiļi bija saistīti ar plašām tā laika politiskajām norisēm.

Latvijas Valsts vēstures arhīva 2598. fonda 1. aprakstā apkopota 151 lieta, kas sniedz ziņas par dzimtas īpašuma tiesībām, ģenealoģiju, darbību valsts un militārajā dienestā. Atrodami arī senu dokumentu noraksti.

Lūk, ieskatam dažādi no dokumentiem, kas attiecas uz Borhu dzimtas un Preiļu vēsturi:

— Livonijas ordeņa mestra Bernharda Borha 1475. gada

lēņu grāmata Simonam Borham par zemes gabala izlēpošanu,

— Jana Borha apliecinājums par Varklānu, Galēnu, Preiļu, Vārkavas un Vipingas muižu nodošanu mātei līdz mūža galam, 1743. gadā,

— Fabiāna Borha apliecinājums par sievas pūra naudas saņemšanu ar Preiļu un Varklānu muižām,

— Lietuvas lielhetmaņa Višņevicka slepena instrukcija pulkvedim Fabiānam Borham par sarunām ar Pēteri I,

— Austrijas ķeizara galma kancelejas kvīts par saņemtiem 6888 guldeņiem no Mihaela Borha sakarā ar grāfa titula piešķiršanu.

Lai pārliecinātos par Borhu dzimtas un Preiļu pilsētas ģerboņu saistību, Latvijas Valsts vēstures arhīva 2598. fonda 151. lietā lasām: «Borhu dzimtas ģerbonis ietver sevī trīs melnus kovārpus sudraba laukā».

Attēla šajā dokumentā gan nav, tāpēc tas jāmeklē citos avotos.

Preiļu pilsētas ģerbonis apstiprināts 1938. gada 30. septembrī ar Valsts prezidenta Kārļa Ulmaņa un heraldikas komisijas priekšsēdētāja H.Albata parakstiem. Aprakstā lasām: «...zelta laukā uz labo pusi pagriezies melns krauklis».

Tāds ir vēstures gājums no Livonijas ordeņa laikiem līdz mūsdienām, kad Preiļi vairs nav klusa provinces pilsētiņa, bet rajona administratīvais centrs Latgalē.

R.Pastare,

Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja jaunākā zinātniskā līdzstrādniece

Preiļu parkā

● Preiļu parkā 30. gados. Foto no Preiļu muzeja arhīviem.

Adolfs Erss

*Parkā, kur dusošos ūdeņus zib
Dzeltenu kastaņu atspulgu salas,
Nākot no baznīcas, atpūsties grib
Barba, kā vitols uz kanāla malas.*

*Paceļot zeltītu lapu, tā jūt —
Pasaule mainās kā mākoņu vija:
Diezin, cik gadu jau varētu būt,
Aukle kopš viņa pie kungiem te bija?*

*Skraidīja bērni pa celiņu šo
Svārcīņos zilos. Pār ūdeni lika
Ābele lūkojās. Atbraukušo
Varšavas kungu te, gados vēl sika*

*Pana Jadviga, kā magones zieds,
Pieturot platmali, vadīja lēnām.
Daudz bija staigāts un runāts, un smiets —
Nozuda viņi zem lapenes ēnām.*

*Lapenē notika laikam kaut kas —
Asarās aizskrēja garām te viņa;
Viņam bij iznākot elpas par maz,
Rūtā par kungu te zuda pat miņa.*

*Muižai nu aiznesti logi un durvis.
Jaunāki laiki. Tev prātā tāds nieks.
Kokos čukst atmiņas rudeņa burvis,
Ganīties zirgiem zem viņiem nu prieks.*

Latviešu topogrāfiskā dzejas antoloģija, Stokholma, 1958. g.

Zem augstajām Latgales debesīm...

... mežu, pakalnu un tīrumu iejosta savu ielu un namu mūžu dzīvo mūsu pilsēta. Latvijas brīvvalsts gados Preiļi bija neliels pagasta administratīvais centrs, pazīstams ar plašiem gadatirgiem. 1935. gadā te darbojās 141 rūpniecības un amatniecības uzņēmums, 206 tirdzniecības uzņēmumi, 3 sešklasīgās pamatskolas, divgadīga lauksaimniecības skola, 3 bibliotēkas, slimnīca, 2 aptiekas, katoļu baznīca, 3 sinagogas, tika uzcelta pilsētas valdes ēka pretī katoļu baznīcai.

1950. gadā Preiļi kļuva par jaunizveidotā Preiļu rajona centru. No jauna tika uzceltas gandrīz visas sabiedriskās ēkas un daudzstāvu dzīvojamie namu masīvi. Lielākie no jaunuzceltajiem rūpniecības uzņēmumiem bija linu fabrika, Preiļu siera rūpnīca, Ogres trikotāžas kombināta Preiļu filiāle, lauktehnikas darbnīca. 1979. gadā parkā tika uzbūvēta liela brīvdabas estrāde, kura bieži pulcināja korus un deju kolektīvus.

Pašlaik Preiļos ir viena pamatskola, viena vidusskola, šajā mācību gadā darbu uzsāka Preiļu Valsts ģimnāzija, bet no 1974. gada darbojas arodvidusskola, ir mūzikas un sporta skolas. 1971. gadā atklāts brāļu kapu memoriālais ansamblis «Pārtrauktā dziesma» (autori G.Zvaigznīte un O.Krauklis) Andreja Paulāna (ievērojamā Silajāņu keramiķa) ielā, šajā ielā atrodas arī Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja fondu telpas.

Norden — saikne ar skandināviem

Norden Preiļos ir sabiedriskā organizācija, kas Preiļos tika dibināta 1996. gada 17. maijā. Tās dibinātājus vienoja doma par nepieciešamību veicināt kultūras, izglītības un sabiedrisko saikni ar kaimiņiem — Skandināvijas zemēm, kā arī stiprināt visa veida kontaktus ar citām līdzīga rakstura organizācijām arī mājās — Latvijā. Šie mērķi tika vienbalsīgi atbalstīti dibināšanas sanāksmē, kurā piedalījās dažādu profesiju, vecumu un interešu cilvēki. Tieši tas, ka gan dibinātāji, gan biedri, gan atbalstītāji un līdzjutēji ir tik dažādi, palīdz bagātināties gan savstarpējā saskarsmē, gan kopējās aktivitātēs.

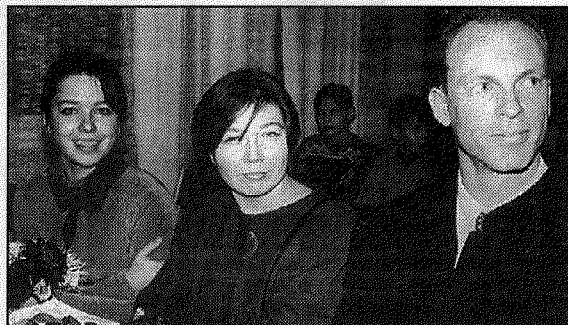
Kas tad ir Norden Preiļos biedri? Tie ir cilvēki, kas jau ir spējuši atrast savu vietu dzīvē un jūt stingru pamatu zem kājām. Un vēl jāpiebilst, ka viņu spēks slēpjas neatlaidībā un dzīves gudrībā, kas parasti piemīt personībām. To vidū lai minam Ināru Batarāgu, Valentīnu Brici, Elvīru Bravacku, Annu Svili, Noru Šņepsti, Antonu Rancānu, Veltu Beču, Uldi Eglīti, Ilgu Beču, Jāni Eglīti, Teklu Bekešu un citus. Arī jaunie cilvēki izaicina sevi, lai izmēģinātu spēkus un liktu lietā, kā arī papildinātu jau iegūtās zināšanas. Daudzus svarīgus preses darbus ir veikusi Ilze Pastore.

Preiļos pagājušā gada rudenī notika Dānijas dienas, kas bija kupli apmeklētas, un tas ir ļoti patīkami, ja tik nelielas pilsētiņas iedzīvotāji izrāda lielu interesi par pasaules kultūras norisēm. Preiļus iepazīnuši un gatavi arī turpmāk apciemot Rikke Helms (Dānijas kultūras institūta direktore), Hanna Petersena (Dānijas — Latvijas izglītības projekts), Rikards Berugs, Ingrīda Peldekse (Ziemeļvalstu informācijas birojs), Argita Daudze, Elina Eglīte (Norden Latvijā) un citi.

Norden Preiļos biedri uztur labas attiecības ar citām sabiedriskajām organizācijām, piemēram, Norden Latvijā, centru «Mūsmājas», Preiļu sieviešu klubu, kā arī veiksmīgi sadarbojas ar pašvaldībām. Uz

● Viens no sarīkojumu cikla «Ziemeļzemju Ziemassvētki» koncertiem notika Preiļos. Uzstājas Jans Vinters un Ulle Jelmu (Zviedrija). Igora Pliča foto.

● Dānijas dienas Preiļos. No labās: Rikards Berugs, Ingrīda Peldekse, Elina Eglīte. Jāņa Silicka foto.

šo brīdi rajonā ir aptuveni 20 dažāda rakstura sabiedriskās organizācijas, no kurām piecas dibinātas pērnā gada.

Norden Preiļos pašlaik gatavojas savai kopsapulcei, kurā tiks lemts par turpmākajām aktivitātēm gan šeit — Preiļos, gan par līdzdalību citos pasākumos Latvijā. Neaizsteidzoties notikumiem priekšā, tomēr gribētos kā vienu no tādiem minēt konferenci par sieviešu un vīriešu līdztiesības jautājumiem, kas notiks šovasar Valmierā.

Sabiedriskās organizācijas Norden Preiļos aktivitātes nepretendē uz plašu darbības lauku kultūras jomā, un tomēr, ja ar katru tikšanās reizi vēl kāds cilvēks atradīs iespēju īstenot savas ieceres, tad arī visa mūsu sabiedrība kļūs nedaudz, — bet laimīgāka. Pateicoties par izrādīto sadarbību un atbalstu Preiļu firmām un organizācijām, Norden Preiļos vārdā

Inese Kursite,
Norden Preiļos valdes priekšsēdētāja

LĪVĀNI

Pilsēta pagājušā gada 7. jūnijā svinēja 70 gadu jubileju un ieguva savu karogu. Līvāni — saņemtākā pilsēta Preiļu rajonā, pirmā pilsēta Latvijā, kur uzsāka dzīvojamu māju privatizācija, Līvāni kā vieta iespējamajai celulozes kombināta celtniecībai. Pilsēta, kurai ir sava televīzija un sava avīze. Pilsēta, kurā notiek viss kā visur Latvijā, pilsēta, kura meklē iespējas...

Līvānu pašvaldības kultūrvides komisija — savai pilsētai

Pirms vairākiem gadiem pašvaldības kultūrvides komisijai bija vairāk formāla nozīme, toreiz komisija cīnījās, lai pilsētai būtu savs arhitekts. Šodien kultūrvides komisija (A.Rotčenkova — a/s «Līvānu stikls» māksliniece, R.Vasiļjeva — DzKSU apzaļumošanas speciāliste, V.Rusiņa — mākslas skolas direktore, I.Griezāne — mākslas skolas pasniedzēja, M.Kručiņa — 1. vidusskolas direktore), pateicoties Līvānu pilsētas mēra V.Gercāna un vietnieces R.Šmukstes atbalstam, un sadarbībā ar pilsētas arhitekti I.Tešesku, jau realizē vairākas ieceres. Māksliniece I.Griezāne izstrādā Rīgas ielas ēku krāsojuma projektu, sākusies pilsētas skvēru sakopšana, kultūrvides komisija iesaistījusi arī jautājuma apspriešanā par Līvānu atbrīvotāju pieminekļa atjaunošanu, izteikusi savu viedokli par brīvdabas estrādes celtniecības nepieciešamību. Atjaunots un notiek ikgadējais sakoptības konkurss «Topi skaistāka, mana pilsēta», otro gadu Ziemassvētkos tiek rīkots konkurss par labāko skatloga un interjera noformējumu.

Daudzi uzņēmēji jau sapratuši, ka viņu firmas skatlogs un izkārtnis ir firmas vizītkarte. Tas ir darba lauciņš (arī papildus ienākumi) pilsētas māksliniekiem. Šajā jomā strādā mākslinieki Kuļgajevi, I.Griezāne, lielu daļu no pilsētā redzamajām izkārtnēm (veikalam «Rotaļa», Līvānu poliklinikai u.c.) veidojuši mākslas skolas pasniedzējs Raimonds Vindulis un Kārlis Žagata. Viņi paši meklē materiālus, eksperimentē, lai varētu izpildīt praktiski jebkuru pasūtījumu, arī darbus interjerā, gaismas reklāmas utt.

Līdzekļu piesaistes iespējas pašvaldībai

Līdzekļu pilsētas budžetā vienmēr ir mazāk kā vajadzību, šai ziņā Līvāni ne ar ko neatšķiras no citām Latvijas pašvaldībām.

Tāpēc tiek izmantotas iespējas finansējumu iegūt no dažādiem fondiem un investīciju programmām. Pie tā strādā Līvānu domes attīstības plānošanas speciāliste Laila Gercāne.

Lai iegūtu līdzekļus Līvānu bibliotēkas automatizācijai, tika iesniegts pieteikums Sorosa fonda bibliotēku programmai (1996. g. nogalē Sorosa fonda finansējums Ls 6000 tika saņemts). ASV — Baltijas demokrātijas tīkla programmai iesniegts projekta pieteikums apmācības kursiem (ģimenes veselības izglītības kursi, latv. val. kursi krievvalodīgajiem, nodarbības invalīdiem — bērniem un pieaugušajiem) un mācību telpu izveidei fondam «Baltā māja» (Stacijas ielā 2). Sadarbībā ar fondu «Baltā māja», rajona padomē iesniegts projekts ģimenes veselības programmai.

Vairāki projekti tiek gatavoti valsts investīciju programmai (Līvānu sporta zāles pabeigšanai; kanalizācijas spiedvada nomaiņai). EK PHARE Baltijas Pārrobežu sadarbības programmai iesniegts Līvānu pilsētas siltumapgādes optimizācijas projekts.

Lai iegūtu finansējumu Līvānu atbrīvotāju pieminekļa atjaunošanai, pašvaldība sagatavoja pieteikumu Sorosa fonda projektu konkursam par oriģinālmākslas darbu realizāciju. Pieminekļa atjaunošanai finansējums lūgts arī no Latviešu fonda ASV.

Darba meklētāju klubs

DMK ar Līvānu pilsētas domes un NVD Preiļu nodaļas atbalstu uzsāka darbu 1996. g. 16. septembrī. Šādi klubi darbojas 18 Latvijas pilsētās.

Līvānu DMK apvieno 116 biedrus, 42 kluba biedri jau ir izvēlējušies profesionālās apmācības kursus, 9 iekārtojušies darbā. 70 DMK biedriem ir profesija vai specialitāte, tādas nav 46 biedriem. DMK bezdarbnieki apzina un iemācās pasniegt savas prasmes un iemaņas, iemācās rakstīt darījumrakstus valsts valodā, iepazīstas ar darba likumdošanu. DMK palīdz izvēlēties arī piemērotus kvalifikācijas celšanas un pārkvalifikācijas kursus, ko reizi 5 gados kā bezmaksas pakalpojumu piedāvā NVD.

DMK, papildus kluba nodarbībām, ir iecere rīkot svešvalodu kursus. Jau darbojas divas interesentu grupas (angļu, vācu val.). Finanšiālo risinājumu gaida Daugavpils novada UAC «Uzņēmējdarbības programma» (148 māc. st.), šobrīd DMK regulāri rīko arī informācijas dienas uzņēmējdarbības pamatos. Jersikas pagasta lauksaimniecības konsultante I.Smelcere ir

izstrādājusi programmu lauksaimniecībā (128 māc. st.). Ja kāds no speciālistiem uzņemtos sastādīt programmu, varētu rīkot arī apģērbu šūšanas un labošanas kursus.

Profesionālās karjeras izvēles centra speciālistes M.Stalidzānes rīcībā ir informācija par visām LR arodskolām, amatniecības skolām, vidējās speciālās izglītības mācību iestādēm un augstskolām (valsts un privātajām), metodiska palīdzība profesijas izvēles jautājumos, informācija par Latvijas Zinību biedrības Preiļu rajona nodaļu, arī citās apmācību firmās rīkotajiem kursiem.

Uzņēmējdarbība

Procentuāli lielākā daļa Līvānu uzņēmumu ir tirdzniecības (IU «Agnese», IU «Daugulis un Co», SIA «Omega», IU «Asija» u.c.) un apkalpojošās sfēras uzņēmumi. Ražotāju saimi pārstāv SIA «Anda Optec», SIA «ŽKS», SIA «Pumpurs-L» (mēbeļu komplektējošās detaļas, bērnu gultas), SIA «Būvmateriāli», SIA «RCI» (galdniecības izstrādājumi), Līvānu biokīmiskā rūpnīca, privatizējamā Valsts kūdras fabrika, a/s «Līvānu stikls» u.c.

Ražošanas komercfirma SIA «ŽKS»

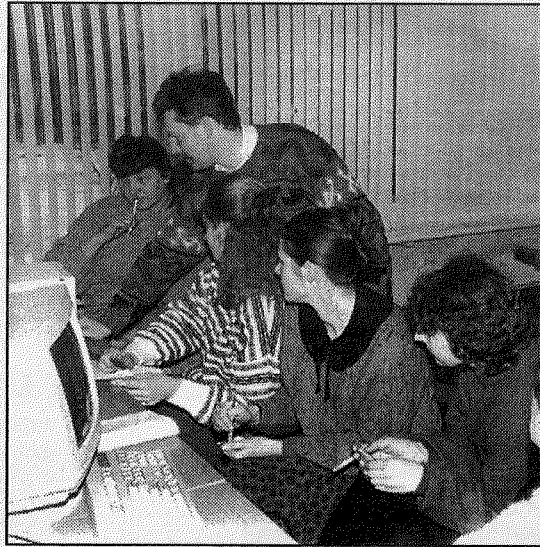
Ražo saliekamo koka konstrukciju komplektus dzīvojamām mājām, izgatavo Eiro-tipa logus, arī durvis un dažādas būvdetaļas. Pagājušā gadā apgūta arkveida logu izgatavošana, iepirkti no Itālijas firmas lēnāzģi un multiark sistēmas darbgalds, tādējādi, ja būtu pasūtījums, varētu izgatavot arī pilnīgi apaļus logus.

SIA «ŽKS» izgatavoja ap 600 logus «Latvenergo» centrālajai ēkai, sadarbojusies ar Unibankas filiālēm (Preiļu, Balvu, Dobeles), izpilda individuālos pasūtījumus. Nozīmīgākā sadarbība uzņēmumam ir ar vācu partneriem — 1996. g. uz Vācijas (Hannoveres apvidu) sūtītas koka konstrukcijas saliekamajām mājām. To ražošana varētu atsākties šogad februāra beigās, ja izdosies vienoties par realizācijas cenu. Šobrīd produkcijas pašizmaksu sadārdzina akcīzes nodoklis degvielām, no 10. janvāra paaugstināta celmu nauda koksnai par koeficientu 1,45 u.c. Diemžēl, citas valsts pasūtītāju neinteresē mūsu valsts iekšējās problēmas. Iespējams, ka uzņēmumam nāksies meklēt ceļus, kā samazināt citus izdevumus, lai nepaaugstinātu izstrādājumu realizācijas cenu. Tikai tas vairs nedos iespēju pirkt jaunus darbgaldus, lai apgūtu jaunus ražojumu veidus.

SIA «Anda Optec»

Uzņēmums optiskās šķiedras ražo kopš 1984. g., kad LSF tika izveidots eksperimentāls optisko šķiedru cehs. 1992. g. to pārveidoja par VU «Anda», bet kā SIA «Anda Optec» uzņēmums darbojas kopš 1995. g. decembra. 15 gadu pieredze optisko šķiedru kūļu ražošanā uzņēmumam piesaistīja vācu firmu «Ceram Optec», kurai ir filiāles ASV, Malaizijā, Maskavā, Ķīnā. Šī sadarbība dod iespēju piekļūt tehnoloģijām, saņemt kvalitatīvus izejmateriālus un instrumentus, iekļūt pasaules tirgū. «Anda Optec» izstrādājumi tiek realizēti ASV, Japānā, Zviedrijā, Vācijā, gaismasvadu medicīnas instrumenti — vietējā un nedaudz Krievijas tirgū.

Uzņēmums strādā pie daudziem projektiem, un, ja daļa no tiem tiek apstiprināta

● Nodarbības darba meklētāju klubā.

ražošanai, tas jau vērtējams pozitīvi, jo šajā nozarē ir jāatbalsta pamatīgi pētījumi, kas peļņu nes tikai pēc zināma laika.

Uzņēmums reklamējas arī starptautiskās izstādēs un semināros. Šai ziņā daudz palīdz «Anda Optec» Rīgas kolēģis — optoelektronikas inženieru biedrības vadītājs J.Spiģulis no LU. Šogad «Anda Optec» ražojumu paraugi aizceļoja uz izstādi «Photonics West», kura notika no 8. līdz 14. februārim Sanhosē (ASV).

Šobrīd uzņēmuma attīstībai ļoti traucē Privatizācijas aģentūras uzstādītie drakoniskie noteikumi un pārmantotās parādu saistības, kuru kārtošanai aiziet līdzekļi, kas būtu jāiegulda jaunās iekārtās un kvalitatīvos instrumentos.

Līvānu biokīmiskā rūpnīca

Rūpnīcā uzsākta spēkbarības ražošana nobarojamām cūkām, sivēnmātēm, slaucamām govīm, putniem, 2-4 mēnešu sivēniem, un pirms divām nedēļām — jauns produkcijas veids «Starta» barība 0-2 mēnešus veciem sivēniem. Šobrīd ražotāji apkopo pircēju atsauksmes par produkcijas kvalitāti, un šobrīd tās pienāk tikai labas.

Uzņēmumā ir uzstādīta arī nelielas jaudas graudu pārstrādes līnija (attēlā), tiek pārstrādāti lopbarības graudi, ražotas miežu un kviešu grūbas, malti rupjā maluma rudzu milti (rupjmaizei), bideļēti kvieši un rudzi saldkābajai maizei.

Rūpnīca sadarbojas arī ar firmu «Kemira» un tirgo tās produkciju — minerālmēslius (kartupeļiem, graudaugiem). Šobrīd uzņēmums piedāvā arī metālizstrādājumus: izgatavo dažādas tvertnes, veic metālapstrādes pakalpojumus, pārdod lietotus melnā metāla velmējumus, dažādas iekārtas utt.

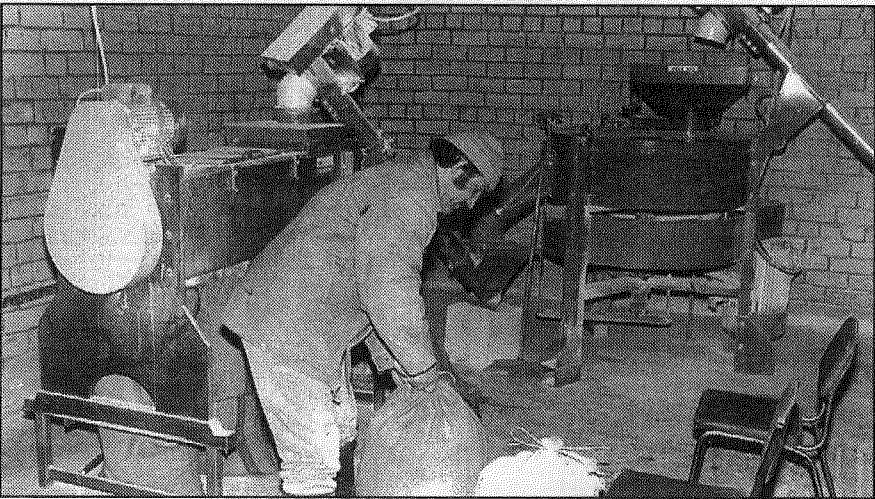
Līvānu biokīmiskajā rūpnīcā 1996. g. aprīlī strādāja 23 cilvēki, šodien jau 35.

Jāņa Aizpurieša IU «Agnese»

Individuālā tirdzniecības uzņēmuma (pirmais Līvānos) sākums 1992. g. 31. janvārī bija viens kiosks, kur pārtikas preces piegādāja un tirgoja pats uzņēmuma īpašnieks J.Aizpurietis. Šodien IU «Agnese» jau ir 4 veikali un 2 autoveikali, kas apkalpo apkārtnējos pagastus. Uzņēmumā strādā 20 cilvēki. Pavasari plānots atvērt jauno veikalu Rīgas ielā 2g, kur plašā sortimentā tirgos pārtikas un arī rūpniecības preces.

Piecu gadu laikā IU «Agnese» veikalos nav tirgoti alkoholiskie dzērieni. Ja veikalos ir izdevīgs izvietojums, ja uzņēmumā strādā apzinīgi darbinieki, izdzīvot var arī bez alkohola tirdzniecības. Šajos gados, neskatoties uz lielo konkurenci, J.Aizpurieša veikaliem izveidojies pastāvīgs pircēju loks.

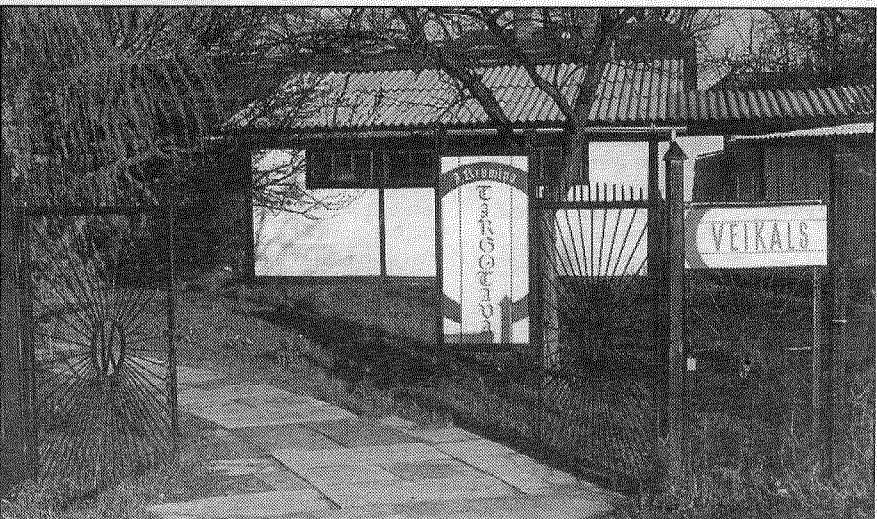
Daina Kursīte
A.Kursīša, J.Magdaļenoka un SIA «ŽKS» arhīva foto

● Nelielas jaudas graudu pārstrādes līnija Līvānu biokīmiskajā rūpnīcā.

● Vācijā top saliekamā māja no SIA «ŽKS» ražotajām koka konstrukcijām.

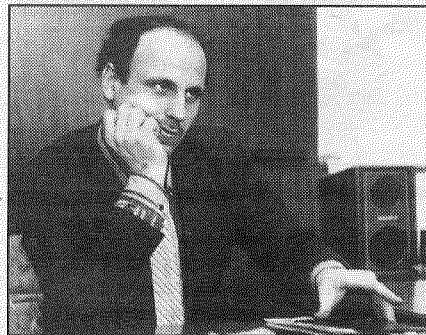

● Sakopts pilsētas stūrītis ar R.Vinduļa un K.Žagatas veidoto reklāmu ainavā.

Pašvaldības vadītāja krēsls nav pēlis

Aizkalne, Jasmuiža, Raiņa «jaunu dienu zeme»... Vēstures ratam griežoties, mainījušies nosaukumi, pagasta robežas spraušas te uz vienu, te atkal uz otru pusi. Taču vienmēr Aizkalne rajona cilvēku acīs bijusi gaiša vieta ar interesantu vēsturi, bagātām kultūrvēsturiskām tradīcijām.

Kārtējais apliecinājums tam ir pagājušajā vasarā iegūtā trešā vieta Latgalē sakoptāko pagastu konkursā. Varbūt tas skan pārāk pacilāti, taču tieši Aizkalne pamazām kļūst par mazu spožu pērlīti visas Latgales un arī Latvijas sakoptāko, skaistāko un romantiskāko vietu virtenē. Būs ar ko pašiem lepoties, būs ko pasaulei parādīt.

● Pašvaldības vadītāja krēsls nav nekāds pēlis. Pēteris Rožinskis to saprot, bet tāpēc jau negrasās visus aizsāktos darbus pamest pusceļā – viņš pagasta padomes deputātu kandidātu vidū.

Aizkalnes pagasta padomes priekšsēdētājs Pēteris Rožinskis ir viens no tiem pagastu vadītājiem rajonā, par kuru bieži dzird atzinīgus vārdus. Pēdējo gadu laikā rajonā nav bijis neviena nopietna pasākuma, kurā nepiedalītos Aizkalne. Arvien biežāk aizkalniešus pamana arī Rīgā – dažādos kultūras, pašvaldību pasākumos, aktīvitātes, kas saistītas ar lauku tūrisma attīstīšanu Latgalē.

Bet ko par savu pagastu un pagasta padomes priekšsēdētāja krēslā aizvadītajiem gadiem domā pats Pēteris? Protams, ka tas ir bijis sarežģīts laiks. Aizkalnieši bija pirmie rajonā, kuri no paju sabiedrības pārņēma savu ziņā komunālā saimniecību. Tas bija pašlaik, jo drīz pēc tam paju sabiedrība jau juka un bruka. Lai gan tagad viss ir privatizēts, tomēr žēl, ka daļu objektu nav izdevies paglābt no nojaukšanas un izlaupišanas.

Toties tas, kas palika, noderēs pagasta zemniekiem. Nevar jau visu laiku tikai aiz savas sētas žoga vien tūpēt. Gan jau zemnieku saimniecību īpašnieki apķersies, ka vajag kooperēties. Un tad noderēs arī viena no saglabātajām kalnīm (bet kādreiz bija trīs), noderēs nenojauktās fermas, kur varēs atjaunot lielražošanu. Liellopu kompleksā uzņēmīgs īpašnieks varētu iekārtot lopkautuvi.

Kā mēms pārmetums deputātu tālredzības spēju trūkumam un neprasmī vienoties ir vēl kopsaimniecības laikos būvēt iesāktā, bet tā ir nepabeigtā milzīgā administratīvā ēka. Milzīgs no sarkaniem ķieģeļiem būvēts divstāvu korpus, kuram, paldies dievam, vēl tikai pāris logi izsisti. 1993. gadā rajona padomei bija iespēja finansiāli palīdzēt, lai šo būvi pabeigtu un iekārtotu tur skolu. De-

putāti nebija vienprātis, un celtniecība netika turpināta.

Tagad noskaņojums mainījies, jo jauna skolas ēka patiešām vajadzīga. Toties naudas nav. Pēteris Rožinskis ir izbraukājis Zinātnes un izglītības ministriju, kur akceptēja pagasta lūgumu par skolu. Toties Ekonomikas ministrijā pateikts kategorisks nē – naudas nav. Tāpēc pagastā meklē citas iespējas, kā tikt pie līdzekļiem, lai pabeigtu lielo celtni un tādā veidā tiktu pie jaunas skolas, piemēram, iesniegts projekta pieteikums programmas PHARE ietvaros.

Tādas ilgceltnes kā Aizkalnē ir daudz kur Latvijā. Kamēr tiek meklēta nauda būvniecības pabeigšanai, kamēr spriež par to lietderīgumu, iet laiks un mainās situācija. Lūk, pagājušajā gadā Aizkalnes pagastā piedzima tikai četri bērni. Tas nozīmē, ka pēc septiņiem gadiem, pirmajā septembrī pirmajā klasē būs ...četri, bet labākajā gadījumā pieci vai seši audzēkņi. Kāda tad ir Aizkalnes pamatskolas nākotne? Problemātiska, lai neteiktu, ka bezcerīga.

Pagaidām par savu pastāvēšanu cīnās arī agroserviss. Vispirms jāsamaksā nodokļu parādi. Arī tehnika ir nolietojusies, veca. Glābt var tikai izdevīgs ilgtermiņa kredīts. Bet tādu saņemt ir praktiski nereāli. Un lauksaimniecība jau nav pirkšana un pārdošana, kur nauda ātri atgriežas atpakaļ. Pagasta priekšsēdētājs uzskata, ka valdība nav tālredzīga, nepaejot solīti pretī agroservissiem. Ja tie izjuks, laukus drīz vien varēs, kā saka, norakstīt, jo tikai retais zemnieks ir pietiekami turīgs, lai apgādātu sevi ar labu tehniku.

Šī gada pašvaldības budžetā atkal lielākās izmaksas ir izglītībai, apmēram trīsdesmit procenti. Gribi vai negribi, bet tikpat daudz nākas piešķirt pārvaldes uzturēšanai. Iedzīvotāju skaita ziņā pagasts ir mazs, toties funkciju skaits aug un aug. Un neko nevar atstāt novārtā.

Vai Pēteri Rožinski uztrauc teritoriālā reforma? Jā, tā ir neizbēgama. Un uztrauc ne tikai pagasta padomes priekšsēdētāju, bet arī visus pagasta iedzīvotājus. Cilvēki līdz šim no valdības reformām vēl neko labu nav sagaidījuši, tāpēc arī tagad ir pārliecināti, ka Aizkalnē jāpastāvē, ka nedrīkst tā no Rīgas augstumiem ņemt un svītrot vienas robežas, bet paplašināt citas.

Var jau būt, ka citur Latvijā reformu uzņem mierīgu prātu. Ja lauku cilvēks ir labi nodrošināts, viņam ir pilnīgi vienalga, cik tālu jābrauc līdz pagasta mājai vai apriņķa centram. Latgalē svarīgs ir katrs santīms, ko

● Šādu un līdzīgu nepabeigtu celtnu Latvijas laukos ir daudz. Tās ir kā mēms pārmetums visām aizgājušajām valdībām, ka lauku problēmas kungus maz uztrauc.

par benzīnu jātērē vai par autobusa biļeti jāatdod. Tāpēc reformētājiem vispirms jāpadomā, vai tikai vēlāk nedabūs brāzienu. Tauta galu galā nav aitu bars, ko no viena aploka otrā var iedzīt.

Pēteris Rožinskis uzskata, ka mēs, latgalieši, daļēji paši vien esam vainīgi, ka dzīve vairāk rāda savas ēnas puses. Varbūt vecmodīgi, iesīkstējuši. Pēteris piedalījās seminārā, kas notika Liepājas rajonā un bija veltīts lauku tūrisma attīstībai. Un no turienes atveda pārliecību, ka kurzemnieki daudz tālāk par mums tikuši. Lai pievilinātu tūristus, izrādās, nekādas īpašas finanses nav vajadzīgas. Jāzina tikai, ko atbraucēji vēlas redzēt, kādus servisa pakalpojumus saņemt.

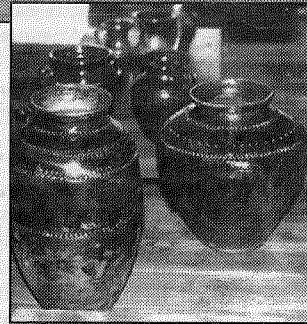
Ir maldīgi domāt, ka tūristus laukos var uzņemt tikai tad, ja mājās ir vanna un noskalojams klozetpods. Ļoti jauka ir parasta lauku pirtīņa, kārtīgs dīķis, sakopta apkārtnē un tīra un omulīga sirsniņmāja. Ja vēl tuvumā upe vai ezers, kur ar laivu pavizināties, neko labāku vairs nevar vēlēties.

Izrādās, ka astoņdesmit procenti no visiem tūristiem Latvijā pašu ļaudis, pilsētnieki, vien ir. Viņi ļoti labprāt brauc uz lauku mājām. Arī Aizkalnes pagastā ir daudz iespēju uzņemt tūristus.

Liels pluss aizkalniešiem ir Jasmuižas muzejs, kuru vasarās apmeklēt tuvi un tāli ciemiņi. Pagastlauzu uzdevums ir vienārs – nelaist atbraucējus vis tik lēti prom, bet darīt visu, lai viņi paši gribētu kādas dienas te uzturēties, atpūsties, maksāķerēt, vizināties ar laivu, doties izjādēs ar skaistiem šķirnes zirgiem.

● Jāņa Raiņa literatūras un mākslas vēstures muzeja Jasmuižas filiālē izstādes nomaina cita citu, Taču vienmēr neiztrūkstošā ir keramikas ekspozīcija. Attēls: Valda Vogula meistardarbnīcas studentu darbiņi.

Šī gada pagasta budžetā ielānāti līdzekļi to lauku sētu apzināšanai, kuru saimnieki ir ar mieru uzņemt tūristus. Vēl jādzīd krāsains buklets, ceļvedis pa skaistākajām pagasta vietām.

Protams, lauku tūrisms ir darbietilpīgs process. Arī pagastmājā vajadzīgs viens cilvēks, kurš to lietu virzītu mērķtiecīgi uz priekšu. Pagaidām arī iedzīvotāji uz šādiem «jauninājumiem» skatās visai skeptiski. Sak, ko tad teiks kaimiņi, ja es sāku ņemties ar tūristiem un metīšu pie malas trīs govis un divas cūkas.

Tikai ar kaimiņiem ir vienkārši. Ja vienam paveiksies, ja tūristi viņa mājās atstās pieklājīgu naudas summiņu par pavadīto laiku, tad nākamvasar noteikti papildināsies to māju skaits, kas piedāvās lauku tūrisma pakalpojumus.

L.Kirilova
J.Silicka foto

Pasaule latgaļu mājā

Latgalē, tostarp Preiļu rajonā, dzīvo daudz cilvēku, ir daudz tādu māju, kuras, tālu no dižām un lepnām pilsētām, tomēr spēj pārsteigt ar savu saistību ar pasaules kultūras norisēm, ar savu dzīvesveidu, ar jauno paaudzi, kas nāk no tām. Viena no tām ir Vaivodu mājas Upmalas pagasta Vanagos.

«Novadnieks» saviem lasītājiem jau ir stāstījis par šiem cilvēkiem, bet te var iegriezties ik pēc kāda laika no jauna, un atkal uzziņāt ko pārsteidzošu. Jānis un Ksaverija Vaivodi, viņu pieaugušie bērni Anna, Helēna, Juris šo māju slavai likuši aizskanēt tālu pāri novadiem. Vispirms jau ar muzeju. Mājas otrajā stāvā jau vairākus gadus iekārtota un visu apskatei pieejama ekspozīcija, kurā aplūkojami sadzīves priekšmeti, istabas iekārtas, darba rīki, saimniecības lietas no tālas pagātnes – kulstīkla, susekļi, virvju vijamie kāši, koka tupeļu formas, bezmēni, šūpulis. Ēdamrīki un galda piederumi no slavenās Kuzņecova fabrikas, pūralāde ar vecvecmāmiņu ligavas apģērbiem un darbdienai dvieļiem – desmitiem un atkal desmitiem lietu no gadsimta sākuma un vēlākiem laikiem. Meita Anna Kārkle sagatavojusi visas dzimtas ciltskoka zīmējumu. Jaunākais eksponāts muzejā – Preiļu apvidus karte, ko 1784. gadā zīmējis kāds mērnieks podporučīks Timofejs Bogomazovs. Uz kartes atrodamas Vanagu iezīmes, gan ar citu nosaukumu. Šogad klāt nākuši arī citi jauni eksponāti, – neapdarīti liels sienas spoguļs, sekreters, sviesta kuļmuca. Šiem priekšmetiem muzejā pašlaik

● Ksaverija un Jānis Vaivodi savā mājas muzejā.

vairs nav vietas, tie glabājas kādā no saimniecības ēkām. Saimnieks Jānis Vaivods smaidīgs stāsta, ka vasarā būšot jādomā par jaunas ēkas uzbūvēšanu, kas būtu muzeja vajadzībām.

Visa Vaivodu māja smaržo un mirdzinās klusinātās saulrieta un debesu krāsās, tādās, kādās parasti zied augi, kas izmantojami ziemas sausajām kompozīcijām. Šis puķes, noformējums, kā arī skaistie vasaras puķu dārzeņi ap māju – meitas Helēnas, Vārkavas vidusskolas skolotājas roku darbs.

Helēna absolvējusi Liepājas pedagogisko augstskolu un iepriekšējā vasarā tēva mājās rīkojusi salidojumu kursa biedriem. Vairāki uz Latgali bija braukuši bezmaz ar tādu uzskatu, ka Latgalē redzamas tikai mājas bez logiem, un šī sakoptība, šīs mājas tradīcijas, interese par pasauli, saskare ar to likusi ilgi brīnīties. Bet salidojuma ciemiņi pagājušajā vasarā Vaivodos nebija vienīgi. Meita Anna, skolo-

tāja Pastariņa skolā Līvānos, ansambļa «Ceiru-leits» vadītāja, Dienvidlatgales folkloras kopu koordinatore Vaivodu mājās rīkoja nedēļu ilgu kursu Latvijas novadu folkloras skolotājiem. Darbs ritēja pēc programmas, kur bija gan folkloras un kultūras darba speciālistu no Rīgas lekcijas, gan praktiska maizes cepšana, sieru siešana un citas latgaļu lauku māji raksturīgas darbošanās, gan izklaide un balles jaunajā šķūnī, kur tieši šādiem gadījumiem ielikta pamatīga grīda. Spēlētis ticis, dziedāts un dancots. Visi trīs Annas bērni mācās Līvānos mūzikas skolā, spēlēt prot pati Anna, un kur nu vēl Juris, kurš bieži pārbrauc no Rīgas uz tēva mājām un piesēst pie klavierēm. Bieži reizē ar Juri ierodas viņa vadīto Rīgas koru «Versija» un «Dziedonis» dalībnieki.

Pērnavsar augustā svētkoļojuma laikā uz Aglonu Vaivodu mājās nakšņoja svētkoļnieki no svētās Jēkaba katedrāles Rīgā, kā arī bis-

kaps Klaudijs Frikards un viņa pavadoņi no Parīzes. Šajā laikā pa ceļam uz Aglonu mājās ar kori iegriezās arī Juris un pārsteigts satikās ar jau pazīstamo bīskapu no Francijas. Abi bija iepazinušies, kad pirms kāda laika programmas «UNESCO» ietvaros Juris Vaivods apmeklēja Franciju. Jura Vaivoda kora ceļi pa gandrīz visām pasaules valstīm atspoguļoti materiālos vecāku mājās. Tāpat kā panākumi.

Iepriekšējos Ziemassvētkos koris latviešu valodā dziedāja Ziemassvētku pusnakts misē Vatikānā svētā Pētera Pāvila katedrālē. Māte svētājā naktī sava dēla diriģētā kora dziedājumu skatījās pa televizoru. Bet pašos pēdējos Ziemassvētkos Juris ar kori uzturējās Izraēlā, uzstājās Betlēmē. No turienes vecākiem pārvesta dārga piemiņa – Jordānas upes ūdens un eļļa no Kristus piedzimšanas baznīcas.

Ziema ir klusāks laiks. Zieme gladiolu grozi un dāliju gumu kaudzes, māmuļas apcubināti un no vietas vietā pārnēsāti, lai nesalst kā maziem bērniem. Tas pats ikdienas kūts solis un solis uz malkas šķūni kā visiem lauku ļaudīm. Un tomēr Jānim Vaivodom šis laiks noder, lai biežāk piesēstu pie Vanagu vēstures. Uzrakstītas visas nodaļas. Vispārējā vēsture. Baznīca. Skola. Okupācija. Lauksaimniecība. Atmodas laiks. Šis apjomīgais darbs tapis pēdējo gadu laikā. Savākti daudzi materiāli, pētītas kartes, uzklauti dažādu notikumu aculiecinieki, restaurēti notikumi pēc savas atmiņas. Savāktas arī fotogrāfijas. Palicis pieslēpšanas darbs, kā arī precizēšana, kuras labad jāizbrauc uz Latvijas valsts vēstures un Latvijas Valsts muzejiem.

Līvija Rancāne
Jāņa Silicka foto

Gribolva — muiža un zemnieku saimniecība

Šajās mājās, kuras vietējie iedzīvotāji joprojām sauc par Gribolvas muižu, jo kādreiz te bijusi muižas ēka, tagad saimnieko Sērmo dzimta. Un tām ir cits nosaukums — J.Sērma zemnieku saimniecība «Gribolva».

Šīs mājas vasarā ir kā neliela oāze starp labības tūrumiem, bet ziemā, kad lauki atpušas zem sniega palaga, savas īpatnējās arhitektūras dēļ tās atgādina nelielu pasaku pili. Lai kā mainījusies apkārtnē, jo zemnieku saimniecība no jauna uzbūvējusai saimniecības ēkas, šajā lauku viensētā, pie šiem uzņēmīgajiem cilvēkiem tu nejuties kā parastā zemnieku sētā, kur darbs dzen darbu. Te ik uz soļa jūtams pamatīgums, labi izplānota saimniekošana, sakoptība un vēl daudz kas cits, kas rada īpašu atmosfēru gan pašiem māju saimniekiem — Jevģēnijai un Jāzepam Sērmajiem, viņu bērniem un mazbērniem, — gan gluži svešiem cilvēkiem, kuri, redzot, kā saimnieko Sērmie, ir pat nedaudz pārsteigti. Jo šajās mājās neviens nesūrojas par grūto dzīvi, par sliktu valdību vai dažnedažādām problēmām, bet strādā, apgūst citu pieredzi, māca saimniekot tos, kas lūdz padomu.

Jevģēnija Sērmā ir zootehniķe, Jāzeps Sērmais — šoferis. Meita Silvija un dēls Pēteris beiguši Latvijas Lauksaimniecības universitāti, ieguvuši lopkopības speciālistes un mežsaimnieka diplomu. Jaunākais dēls Pauls vēl mācās vietējā pamatskolā devītajā klasē, bet visu, kas saistīts ar lauksaimniecības tehniku, ir apguvis ne sliktāk kā viens otrs diplomēts mehanizators. Pirms pāris gadiem Silvija apprecējās, un uz viņas vecāku māju pārnāca arī vīrs Ilmārs, kurš studē Latvijas Lauksaimniecības universitatē Mehanizācijas fakultātē.

— Šo muižas māju no Zemes bankas īsi pirms kara sākuma nopirka Jāzeps tēvs, — stāsta Jevģēnija.

Viņš sāka audzēt labību, taču nāca karš, pēc tam — pēckara laiki. Sērmo dzimtu tāpat kā visas citas, piespieda iestāties kolhozā.

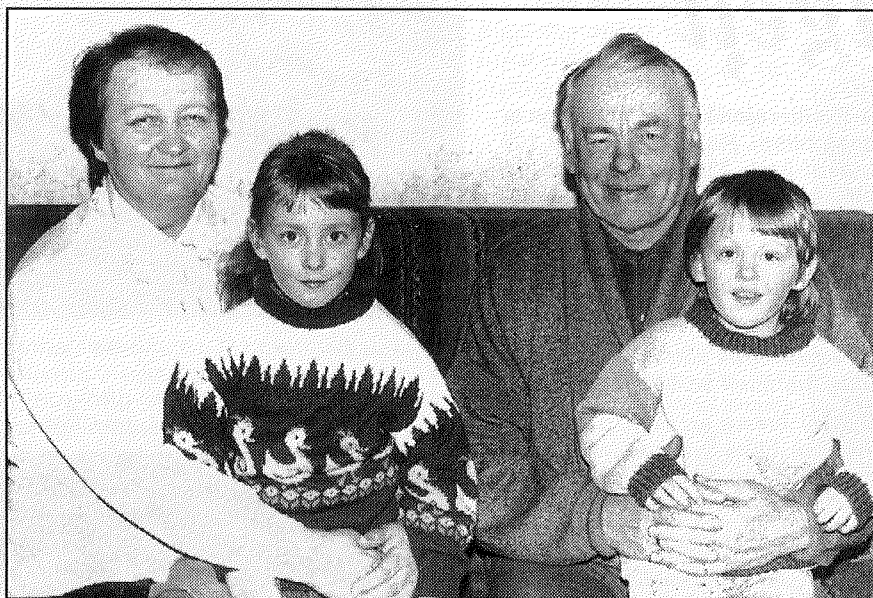
Jevģēnija un Jāzeps pirmie Galēnu pagastā deviņdesmito gadu sākumā izveidoja zemnieku saimniecību. Viņi nenobijās no sākuma grūtībām, bet pacietīgi sāka būvēt saimniecības ēkas, atjaunot vecās. Māju saimniece, būdama speciāliste lopkopībā, uzreiz zināja, ka viņi nodarbosies ar piensaimniecību, audzēs gaļai liellopus un cūkas. Patlaban Sērmo zemnieku saimniecība ir ekonomiski stabilizējusies, kas tai ļauj sekmīgi saimniekot. Sērmie uzskata, ka smagākos brīžus jau pārdzīvojuši. Ir uzbūvētas saimniecības ēkas, fermā ir 28 slaucamas govīs, jaunlopi, cūkas.

Sākumā Sērmajiem bija 25 hektāri zemes, tagad apsaimnieko 106. Savā un nomātajā zemē ražo lopbarību, graudus. Sērmo saimniecība ir vienīgā Preiļu rajonā, kura ir Zviedrijas Zemnieku federācijas paraugsaimniecība. Pirms pieciem gadiem, kad nāca šis piedāvājums, viņi tam piekrita. Un tagad Gribolvu bieži apmeklē zviedru fermeris Boria Nilsons, kurš sniedz gan teorētisku, gan praktisku palīdzību. Viņš šurp nebrauc kā viesis, bet no agra rīta līdz vēlam vakaram strādā tūrumā vai fermā, stāsta par savām un citu Zviedrijas fermeru saimniekošanas metodēm. Viņš labprāt tiekas arī ar citiem Galēnu pagasta un rajona zemniekiem. Gan Jevģēnija un Jāzeps, gan viņu bērni ir vie-sojušies Nilsonu ģimenē, tikušies ar Zviedrijas fermeriem.

Ar Zviedrijas Zemnieku federācijas starpniecību uz Latviju tiek sūtīta lietotā lauksaimniecības tehnika. Tāda ir gan Sērmo mājās, gan citiem Galēnu pagasta zemniekiem. Jevģēnija ir priecīga, ka lopkopības fermu izdevās mehanizēt ar Zviedrijas fermeru palīdzību.

Silvija Dreijere — Jāzeps un Jevģēnijas meita — tagad vadīs arī rajona lauksaimniecības konsultāciju biroju, vecāku zemnieku saimniecības veidošanas laikus atceras tā:

— Es mācījos Jelgavas Lauksaimniecības universitātes Lopkopības fakultātē,

● Jevģēnija un Jāzeps Sērmie ar mazmeitu Lauru un mazdēlu Emilu.

● Silvija Dreijere tagad ne tikai saimniekos tēva saimniecībā un darbosies Latvijas Zemnieku federācijā, bet arī vadīs Preiļu rajona lauksaimniecības konsultāciju biroju.

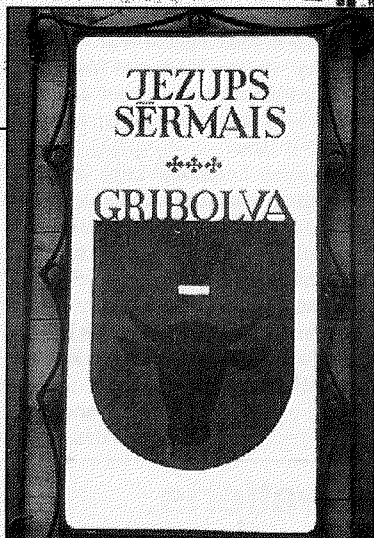
● Sērmo dzimtas viensēta, kurai ir arī savs «ģerbonis».

bet vecākais brālis Pēteris — vidusskolas pēdējā klasē. Var teikt, notika ģimenes sapulce. Vecāki jautāja, vai mēs gribētu strādāt savā saimniecībā? Ja piekritsim, tad šāda saimniecība tiks veidota. Tā kā es studēju lauksaimniecību un arī brālis gatavojās darīt to pašu, tad loģiski, ka mēs arī izrādījām interesi par savas saimniecības izveidošanu.

No saimnieciskiem darbiem man, varbūt, tika mazāk nekā brāļiem, jo es jau studēju, vēlāk braucu praksē uz Dāniju, Zviedriju. Tas, ka radās iespēja iepazīties ar kaimiņvalstu fermeru darba organizāciju, ir vesela bagātība. Zviedrijā, piemēram, zemnieki spēj sevi labāk disciplinēt darbam, labāk to organizēt. Viņiem viss ir izplānots. Strādā daudz, un visu padara kārtīgi un pamatīgi, bez steigas. To zviedri iemācīja arī mūsu ģimenei.

Pirms Lieldienām Boria Nilsons atkal atbrauks pie mums. Viņš atvedīs projektus, ko izveidojis reģionālai mežizstrādei. Šim projektam Nilsona kungs sarūpējis nedaudz līdzekļu ar Eiropas Savienības atbalstu. Tas varētu būt neliels zemnieku kooperatīvs — viena vai divu rajonu robežās. Kad Nilsona kungs atbrauks uz Gribolvu, aicināsim zemniekus, lai viņi

piedalās šī projekta apspriešanā, lai izsaka savus priekšlikumus. Zemniekiem jābūt drosmīgākiem, nekā līdz šim tas bijis Latgalē. Jābūt arī uzņēmīgākiem. Un ne jau tikai mežizstrādes, bet arī visās citās lietās.

Zemnieku saimniecība reģistrēta uz tēva vārda. Mēs joprojām daudz strādājam, esam draudzīga ģimene. Mums ir cienijama vecuma vecmamma Broņislava (tēva māte), kurai jau 85 gadi. Ir divi mazi Dreijeri — Laura un Emīls, kuri visur cenšas palīdzēt.

A.Ļjina
J.Silicka foto

Preiļu rajona lauksaimniecība skaitļos un faktos

■ Preiļu rajonā kopējā zemes platība ir 204222,9 hektāri, t.sk. lauksaimniecībā izmantojamā zeme — 101622,5 hektāri. Mežu kopplatība — 64397,1 hektārs. Upes un ezeri aizņem 6895,8 hektārus.

■ Līdz šī gada 1. janvārim rajonā bija izveidotas 4019 zemnieku saimniecības, kuras apsaimnieko 70103,8 hektārus zemes. Ir 7340 piemājas saimniecības, kuras apsaimnieko 74570,3 hektārus.

■ Preiļu rajonā nosusināti 64,7 tūkstoši hektāru zemes, t.sk. ar drenāžu — 61,4 tūkstoši, ar vaļējiem grāvjiem — 3,3 tūkstoši hektāru. Rajonā izbūvēti 3 polderi ar 2100 hektāru kopējo atkarīgo platību, darbojas 3 sūkņu stacijas ūdens pārsūkņēšanai ar kopējo jaudu 225 kW, kas nodrošina ūdens režīmu polderu platībās.

■ Sākoties privatizācijai, Preiļu rajonā tika izveidotas 24 paju sabiedrības. Sakarā ar likvidāciju no LR Uzņēmumu reģistra noņemtas tikai 3 paju sabiedrības — «Preiļupe», «Dzintars» un «Dubna». Sākta likvidācija 15 paju sabiedrībās. Tās nav noņemtas no Uzņēmumu reģistra elektroenerģijas parādu dēļ. Daļai paju sabiedrību šis parāds ir dzēsts. Paju sabiedrību statusā darbojas agrofirma «Turība», paju sabiedrības «Ausma» un «Jersika».

■ Uz bijušo valsts uzņēmumu bāzes izveidotas 13 sabiedrības ar ierobežotu atbildību, kas zemnieku saimniecībām un citiem zemes lietotājiem sniedz pakalpojumus tehnikas remontā, nestandarta iekārtu izgatavošanā, tehnikas apkalpē, transportā, rezerves daļu iegādē, meliorācijas un augsnes ielabošanas darbos.

■ Lauksaimniecības un rūpniecības uzņēmumu un fizisko personu īpašumā ir 3261 tehnikas vienība. Reģistrēti 168 labības novākšanas kombaini.

■ Pagājušajā gadā konkursā «Sējējs-96» par godalgotas vietas ieguvēju kļuva zemnieku saimniecības «Ivanānu mājas» īpašnieks Jāzeps Ivanāns, kurš šķirnes cūkas sāka audzēt tikai pērn. Viņš ir izveidojis beļģu Landrases šķirnes cūku audzēšanas saimniecību.

■ Lielākās saimniecības, kas nodarbojas ar gaļas lopu audzēšanu, ir paju sabiedrība agrofirma «Turība», kur gadā nobaro aptuveni 600 cūkas. Zemnieku saimniecības «Vītoli» īpašnieks Ēvalds Vaivods izaudzē un pārdod aptuveni 120 cūkas, bet zemnieku saimniecības «Liepas» saimnieks Valdis Čaunāns izaudzē un realizē aptuveni 100 cūkas gadā.

■ Šķirnes zirgus audzē paju sabiedrība agrofirma «Turība», bet paju sabiedrība «Ainava» ir vienīgā valstī, kas apgādā zemnieku saimniecības ar zoslēniem un pilēniem.

■ Rajonā darbojas 6 gaļas pārstrādes cehi, pēc kuru produkcijas ir liels pieprasījums vietējā tirgū, gan ārpus rajona. Pašražoto produkciju pilnīgi pārstrādā un realizē paju sabiedrība agrofirma «Turība», ir savs veikalu tīkls rajonā un Daugavpilī.

Kad dziedam mēs, piebalso eņģeļi

Viens no mazākajiem rajoniem republikā — Preiļu rajons. Toties skanīgs ar savu dziesmu, lepns ar saviem folkloras ansambļiem. Rajonā darbojas 109 pašdarbības kolektīvi ar 1414 dalībniekiem, četri kori, 23 deju kolektīvi, 20 folkloras ansambļi. Kolektīvi piedalās republikas pasākumos, ārzemju festivālos. Iepriekšējos Vislatvijas dziesmu svētkos piedalījās 600 dalībnieku, «Balticā» — 300. Rajonā darbojas trīs bērnu mūzikas skolas ar trim filiālēm, mākslas skola, 18 pagastu tautas nami, 42 bibliotēkas, Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejs, J.Raiņa Literatūras un mākslas muzeja filiāle Jasmuižā.

(Pēc kultūras valsts inspektora
Intas Ancānes sniegtajām ziņām.)

S tarptautiskais folkloras festivāls «Baltica» šogad atzīmēs savu desmitgadi. Sākusies gatavošanās «Baltica-97», kas šogad notiks Latvijā no 8. līdz 13. jūlijam un kurā piedalīsies aptuveni 2000 dziedātāju, dejotāju, spēlētāju no visiem Latvijas novadiem, kā arī ārvalstu viesi. Pašlaik notiek Latvijas folkloras grupu noskatīšanās, kam sekos atlase. Uz šādu skati 9. februāri Preiļu pagasta Liču kultūras namā kuplā skaitā bija ieradušies rajona folkloras kolektīvi. Pie žūrijas galdā sēdās Latvijas Zinātņu akadēmijas Literatūras, folkloras un mākslas institūta pārstāvis Jānis Rozenbergs, E.Melngaiļa Tautas mākslas centra speciālists Andris Kapusts, Signe Pujāte, kā arī Preiļu rajona kultūras nama folkloras centra vadītāja Monika Livdāne, kuras entuziasma, enerģijas un organizatoriskā darba vainagojums arī bija šie skais tie tautas dziesmas, tautas tērpa, tautas mūzikas instrumentu svētki.

Pāris stundu Liču kultūras nams ligoja skaņās, ko no visām rajona vietām — Riebiņiem, Aglonas, Arendoles, Vecvārkavas, Rožupes un citām, bija kopā nesušas «Naktineicas», «Jumaleņas», «Dzeipura», «Vidsmuižas» dziedātājas. Un mazais «Ceiruleits», kas gribēja būt kopā ar lielajiem šajā skatē.

— Neesam aizmirsuši galveno tikumu — priedīga prāta tikumu, — atklājot skati un aicinot dziedātājus, teica Monika Livdāne. — Kad dzied uz zemes, debesīs piebalso eņģeļu koris.

Vakara saimniece, Preiļu pagasta padomes priekšsēdētāja Zinaida Vilcāne zālē sauca Jāni ar alu un sieru, Mārtiņu — ar gaiļi, Meteni — ar cūkas galvu padusē, bet Meteņa bērni — pagasta deju kolektīva jaunieši, ar pūpoliem ieperot ansambļus, rādīja, ka pūpoli jau lieli, pavasaris tuvu. Izlozes kārtībā kā pirmajiem uzstāties tika rajona kultūras nama folkloras ansamblim «Preiļi», pēc tam — «Ceiruleitīm».

Kā ansamblis mainījies kopš iepriekšējās «Balticas», jautāju agloniešiem.

Aglonas «Olūteņš» atbraucis bez savas muzikālās vadītājas Irēnas Ļonovas, bet kultūras nama direktore Janīna Streiķe ir tā, kas visus vāc kopā.

— Mēs šodien esam sešpadsmit, — stāsta Janīna Streiķe. — Piedalījāties arī iepriekšējā «Baltica» festivālā, Aglonā uzņēmām dziedātājus no Kurzemes, kā arī no Zviedrijas. Šajā laikā esam ieguvuši ļoti labu vadītāju, bet ansambli nākušas klāt vairākas jaunas meitenes — Olga Žurova, Anita Vaivode, Inga Zdanovska, Ināra Gžibovska, Svetlana Osipova. Šogad ansamblis dzīvo ar visa Preiļu novada folkloras pamatlicēja Aleksandra Vasiļevska vārdu, jo 1. martā mēs svinēsim viņa deviņdesmitgadi. Nākamgad mūsu ansamblim būs četrdesmit gadi, un 40 gadi, kopš mūsu — Preiļu nova-

da pārstāvji brauca uz Rīgu, uz Latgales dienām Rīgā. Elēna Švābe un Jadvīga Šaumane dziedāja gan toreiz, gan arī šodien. Aleksandra Vasiļevska pierakstītās dziesmas dziedam arī pašlaik, tās ir no uzveduma «Pieguļā», un tās dziedāsim arī šodien.

Upmalas pagasta ansambli «Vecvārkava» vada Bonifācijs Lazdāns. Uz skati atbraukuši arī kā pieredzējuši «Baltica» dalībnieki.

— Pa šo laiku nākuši klāt vairāki jauni, spēcīgi dziedātāji. Uz vietas izmantojam vijoli, stabuli, bet izbraucienos ņemam līdzīti tikai akordeonu. Ansambli oficiāli pastāv no 1985. gada, bet īstenībā — jau ilgāk. Mēs dziedam dziesmas, kas patīk sev un citiem. Par to ir prieks, un tie ir mūsu galvenie panākumi. Vietu dalīšana nav svarīga.

Galēnu pagasta «Vidsmuižas» ansambli jau kuro gadu uz koncertiem un skatēm ved Anna Kupre — kolektīva vadītāja. Ansamblis tapis 1983. gadā.

— Piedalījāties «Balticā» 1991. un 1994. gadā. Pa šo laiku notikusi paaudžu maiņa, vecie aizgājuši, viņu vietā nākuši jauni. Pašlaik esam 30 dalībnieki.

...«Preiļi» apdzied Sauli, Zemes šūpotāju un cilvēku barotāju, «Jumaleņa» dzied par maizi, kļavlapās ietinamu, par tautās iešanu, Rušonas pagasta ansambli — par to, «kas pajēma gredzentiņu...», Vārkavas pagasta dziedātāji: «lai būduoja, kas būduoja, es par būdu nabāduoju...», «Dzeipurs» no Rožkalnu pagasta — par precēšanos, Rožupes ansambli — tik maigi un viegli, kad «lāni, lāni Dīvenš brauca nu kalneņa lejeņā», un drastiski, citas dziesmas, «Vecvārkava» — par darbu gan, bet — netradicionāli — «Šī tā, brāji, dzīvodami Eiropā netiksim. Eiropā gludi ceļi, vēl gludāki likumiņi...» un tamlīdzīgi, «Mūderniki» — par galdiņu, kam skaisti pieder sēdētāji.

Viz tautas tērpu villaines un mirdz sievu aubes, dzirkstis met saktas, ligojas rūtaini un strīpaini brunči, plūst melodijas, grīda dimd rotaļdejās. Silda svecītes, smaržo pīrāgi, smaržo maize. Jā, par maizi. Jau sākumā ievēlētā žūrija — Jānis Rozenbergs un Zita Štagere, kulināre, «Jumaleņas» dziedātāja, kas degustēs visos pagastos cepto un šurp vesto maizīti un noteiks labāko. Par visgaršīgākajām tika atzītas Vārkavas pagastā ceptās vairāku šķirņu maizes, kaut arī, kā teica vērtētāji, «slikta var būt tikai vīramāte, maize vienmēr ir laba».

Kamēr folkloras lietpratēji kopā ar ansambļu vadītājiem pārrunāja skates iespājus, pārējie no saspringuma un uztraukuma atbrīvojās dziedot, dejojot, kopīgi pačalojot. Žūrijas spriedums bija vienprātīgs. Sliktu vai otrās šķiras ansambļu nav. Visi ir labi. Preiļi slaveni ar to, ka šeit ir visvairāk folkloras ansambļu Latvijā. Bet Latvija, kā zināms, dziedošākā tauta Eiropā.

Līvija Rancāne
Igora Pliča foto

● Preiļu pagasta Liču kultūras nama ansamblis ir vienīgais, kurā piedalās pati pagasta saimniece — Zinaida Vilcāne (otrā no kreisās). Zinaida Vilcāne un kultūras nama direktore Kristīne Dzene bija viesmīlīgas un nenogurdināmas skates saimnieces.

● Tiesa, kas tiesa, ansamblis «Vidsmuiža» uz visu stipro konkurentu fona izcēlās sevišķi. Ar lielo dziedātāju skaitu, ar vīru balsīm, ar priekšdziedātājas skanīgo saukšanu. Pirmā no labās — Anna Kupre, kolektīva vadītāja.

● Rožupes folkloras ansamblis rādīja, ka pēdējos gados tas ir kvalitatīvi audzis. Ansambli vada Ilze Vanaga (trešā no kreisās).

● Nekad un nevieni svētki rajonā, vai ārpus tā, uz kuriem preiļieši auj kājas, nav notikuši bez galvenajiem «vezuma vilcējiem» — mūziķiem, diriģentiem, organizatoriem. Viens no šādiem cilvēkiem Preiļu rajonā ir kordiriģents pēc profesijas — Jānis Teilāns. Šajā skatē piedalījās seši viņa vadītie ansambļi: «Preiļi», «Jumaleņa», «Vārkava», «Naktineica», «Mūderniki», «Leiči».

Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieris. Un mūžība

Preiļi nav iedomājami bez keramikas. Tās talantīgākais pārstāvis — mākslinieks, keramikis vecmeistars, šī gada 25. janvārī aizsaulē aizgājušais Latvijas Mākslinieku savienības biedrs Polikarps Čerņavskis. Viņš nenodzīvoja līdz 23. februārim, lai šajā dienā atcerētos, kā pirms gada no Valsts prezidenta rokām saņēma Triju Zvaigžņu ordeni, vienu no augstākajiem apbalvojumiem savā mūžā. Vienu — no, jo keramika māksla novērtēta arī ar zelta medaļu. Viņa darbi eksponēti daudzās pasaules valstīs.

Simtiem un pat tūkstošiem Polikarpa Čerņavska darbu šodien glabājas muzeju zālēs, viņa podu, krūžu, vāžu, svečturu kolekcija atstāta arī Preiļiem — vietējā muzejā. Piemājusī podnieka rīpa. Daudzreiz Polikarps Čerņavskis kā viesmīlīgs saimnieks starp saviem darbiem sagaidījis izstāžu skatītājus. Un daudziem viņš paliks atmiņā tieši šāds — savā goda dienā, kad Preiļos tika sveikts sakarā ar Triju Zvaigžņu ordeņa saņemšanu. Pie dižā vienpadsmit žuburu svečtura. Māla un mākslinieka roku brīnums.

Līvija Rancāne
Igora Pliča foto

Dzied «Fledermauši»

● «Fledermauši» festivāla «Saules zaķis-96» mēģinājumā.

Par Čučūriju — miega zemi, par dzeņu skolu, par sienāzi spēlmani, par visām lietām, kas ir skaistas, dzied «Fledermauši» jaunajā audiokasetē «Globuss», kuras reprezentācija nesēn notika Preiļos. Bērnu popmūzikas grupa «Fledermauši» ir dibināta 1994. gada oktobrī. Jau pirmajā pastāvēšanas gadā gūti pirmie panākumi — «Olgas disenītē bērniem» Daugavpilī, Latgales televīzijas mūzikas festivālā «Rēzekne-95». 1996. gadā iekļuvām konkursā «Ko tu proti?», festivāla «Popskaņās», Latvijas televīzijas festivāla «Saules zaķis-96» laureātu vidū. Esam piedalījušies «Mikrofona TV vaka-

rā» un Latvijas Radio raidījumos «Skaitāmā piektdiena». Izdotas divas audiokasetes: «Dzied Fledermauši» un «Globuss». Mūsu dziesmas jau divus gadus ar panākumiem piedalās bērnu popmūzikas dziesmu aptaujā «Dziesmu astoņkājis» un «Mazais patskanis». Esam koncertējuši Preiļos, Gulbenē, Rīgā, Alūksnē, Balvos, Rēzeknē, Daugavpilī, Jūrmalā. Bet «Fledermauši» — tie ir Preiļu 1. pamatskolas un Preiļu Valsts ģimnāzijas audzēkņi.

Uldis Bērziņš,
bērnu popgrupas «Fledermauši»
mākslinieciskais vadītājs

Cerības zvaigzne

● Miļas un gādīgas audzinātājas, skaistas rotaļlietas rada priecīgus brīžus citādi ne tik priecīgajā mazo invalīdu ikdienā. J.Silicka foto.

Kāda lielāka vai mazāka cerības zvaigznie vajadzīga katram — mazam un lielam, vecam un jaunam, veselam, stipram un arī tam, kam ar savu veselību ir problēmas, bet jo sevišķi tam, kam tās ir īpašas, — invalīdiem. Šie cilvēki ir ierobežoti savās iespējās, viņu dzīvesveids prasa īpašus apstākļus. Pēc Zviedrijas Kristīgās organizācijas «Cerības zvaigzne» ierosmes un ar tās palīdzību, ar Preiļu pilsētas domes atbalstu un svētību, kopš 1994. gada 1. septembra bērnodrāzā «Pasaciņa» darbojas grupa bērniem invalīdiem. Grupiņā mājvietu ikdienā un savu «Cerības zvaigznīti» raduši 10 dažādu vecumu bērni ar dažāda rakstura veselības problēmām. Viņu ikdienu interesantu un saturīgu padara iekļūstīgs un sirdsgudras pedagoģes Galina un Ilona, viņu palīdzes Ingrida un Valentīna. Pa to laiku bērnu māmiņas bez uztraukuma, mierīgi var veikt savus ikdienas darbus.

Zviedrijas Kristīgās organizācijas «Cerības zvaigzne» koordinatori Latvijā Liāna un Ivars Velki bieži ciemojas «Pasaciņā». Ikreiz ar dāvanām — dažādu inventāru bērnu aktivitātēm, apmācībām un citām vajadzībām. Pie mums ir viesojušies organizācijas «Cerības zvaigzne» pārstāvji no Zviedrijas un atzinīgi

vērtējuši tos panākumus, kas gūti divos ar pusī darba gados, kā arī Preiļu pilsētas domes izpratni un atbalstu. Pateicoties šo cilvēku uzņēmībai un atbalstam, pa trim nedēļām 1995. gada novembrī un 1996. gada novembrī divi pedagogi, četri bērni un divas māmiņas ir atpūšies Zviedrijā «Cerības zvaigznes» centrā Hegbrjonnā (Ongermanlande). Gūta pieredze darbā ar bērniem invalīdiem, izjūta Zviedrijas sabiedrības attieksme, risinot invalīdu problēmas. Ceļa izdevumus, uzturēšanas centrā, organizēto pasākumu izdevumus apmaksāja «Cerības zvaigzne», kuras dibinātājs, vadītājs un dvēsele ir Eriks Gunnars Erikssons.

Ko darīsim tālāk, pēc tam, kad bērni invalīdi izaugs? Šobrīd tā ir aktuāla problēma. Vēl un vēlreiz aicinām bērnu vecākus, sabiedrību, naudīgus un saprotošus, kā arī darbīgus cilvēkus nepaiet garām, neizlikties neredzam, bet apvienoties un aktivizēties, lai kopīgi rastu risinājumu, veidotu dienas centru, kur varētu pulcēties un darboties jaunieši — invalīdi atbilstoši savām interesēm un spējām.

Janīna Švalbe,
Preiļu pilsētas bērnodrāzā
«Pasaciņa» vadītāja

Tiem, kas nepārnāca

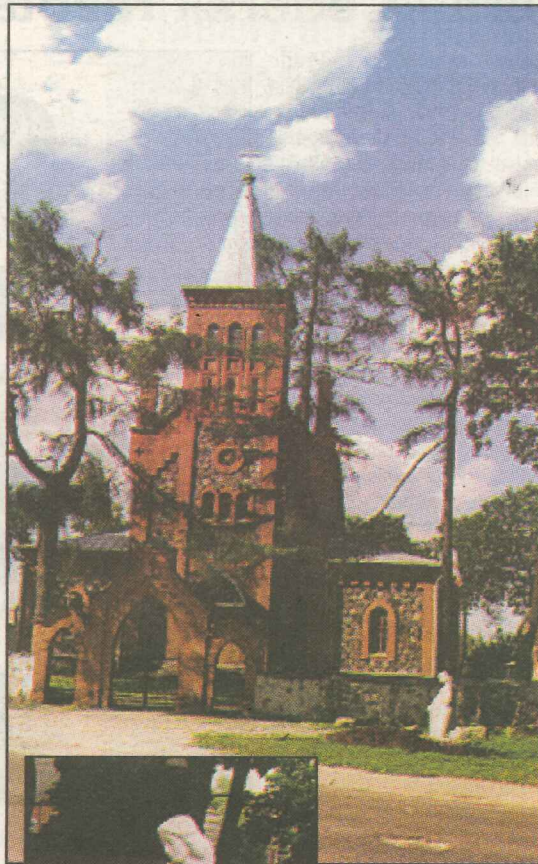
K.Skalbe
«Daudz mocekļu bij izredzētu,
Tev, mana mazā Tēvija,
Kas līdz ar mātes vārdu svētu
Čukst sājpu stundā
«Latvija!..»

Dzīvi palikušie»

Šāds uzraksts iekalts akmeņā, kuram blakus — uz ceļiem nometušās sievietes tēls. Ar milestības segu uz rokas. Māte, māsa, vai varbūt ligava, kas klāj un nevar vien pārklāt segu pār bojā gājušajiem latviešiem. Gulagā. Vjatlagā. Koliņā. Un citās vietās, kur bez krusta, bez savas zemes saujas apgūla nomocītē latvieši.

Preiļu politiski represēto klubs martā atzīmēs jau sesto pastāvēšanas gadadienu. Latvijā diezin vai būs otra pilsēta, kur politiski represētajiem izdevies ar savu neatlaidību panākt trimdā mirušo latviešu piemiņas iemūžināšanu pieminekļi. Preiļu politiski represētajiem tas izdevās, pateicoties kluba vadītājas kopš tā pirmās dienas Terēzas Lakauskas neatlaidībai, kā arī toreizējajam rajona vadībai par materiālo palīdzību. Piemineklis — tēlnieces Vijas Dzintares darbs. Tagad Preiļos divreiz gadā — 25. martā un 14. jūnijā — komunistiskā terora upuru piemiņas dienās — ir, pie kā sapulcēties, nolikt ziedus, aizlūgt par viņiem. Nepārnākušajiem.

Līvija Rancāne
Igora Pliča foto

● Preiļu Romas katoļu baznīca un pie tās novietotais tēlnieces Vijas Dzintares veidotais piemineklis nomocītajiem latviešiem.

Pirmais mācību gads ģimnāzijā

1994. gadā Izglītības un zinātnes ministrija izsludināja pieteikumu konkursu uz valsts ģimnāziju, un līdz ar to pagājušā gada 1. septembrī Preiļos durvis vērā jaunā Valsts ģimnāzija, bet 1. vidusskola reorganizācijas procesā pārveidota par Preiļu 1. pamatskolu. Tā nebija tikai skolu nosaukuma maiņa, ar ģimnāzijas atvēršanu ir sācies jauna tipa mācību iestādes veidošanas process.

Preiļu Valsts ģimnāzijas direktors Jānis Eglītis šonedēļ uzturējās Norvēģijā, tādēļ sniegt informāciju par Preiļu Valsts ģimnāziju lūgta direktora vietniece mācību un ārpusstundu darbā Ligita Pauniņa:

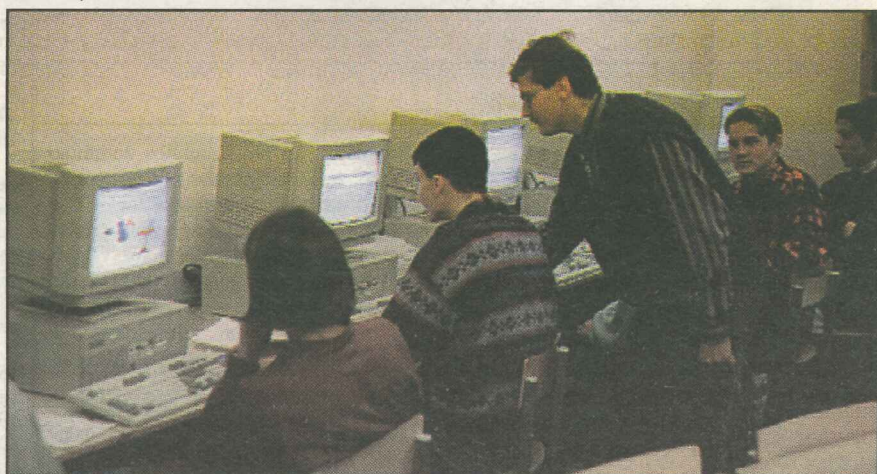
— Pati galvenā vidusskolas un ģimnāzijas atšķirība ir tas, kā organizēts mācību darbs. Skolēns neizvēlas priekšmetus, bet izvēlas programmu. Šādā veidā mācās ģimnāzijas pirmais un otrais kurss, bet trešais kurss mācās pēc vecās sistēmas. Lieki teikt, ka skolas vadība izvirzījusi ļoti stingras prasības pedagogu darba kvalitātei. Vēlamies, lai pēc iespējas vairāk ģimnāzijas skolotāju būtu maģistri, vai vismaz turpinātu mācības neklātienē maģistratūrā. Izvēloties skolotājus, tika izvirzīti stingri kritēriji. No tā izriet arī augstākas prasības pret ģimnāzistienu, un, kā atzīst mūsu audzēkņi, ģimnāzijā mācīties nav nemaz tik viegli. Tajā pašā laikā viņi kā pozitīvu novērtē to, ka ar viņiem neviens neauklējās, attiecas kā

pret pieaugušiem cilvēkiem, kas paši ir spējīgi strādāt, veikt zinātniskos darbus, piedalīties ģimnāzijas pārvaldē. Ģimnāzijā pašlaik mācās 22 rajona pamatskolu absolventi, pēc skaita 201 audzēkņi. Pamatskolu strādā 17 skolotāji, vēl 11 skolotāji savieno darbu 1. pamatskolā ar darbu ģimnāzijā.

Piecus mēnešus mūsu audzēkņi jau sauc sevi par ģimnāzistienu, pienācis laiks, kad šis nosaukums ir jāattaisno, — olimpiādes mācību priekšmetos. Pirmo olimpiāžu rezultāti ir ļoti labi. Rajona fizikas olimpiādē no ģimnāzijas piecpadsmit dalībniekiem 13 audzēkņi guva godalgotas vietas (skolotāja E.Bleive). Matemātikas olimpiādē piedalījās 23 audzēkņi, gūtas 16 godalgas (skolotājas L.Pauniņa un A.Leonova). Valsts vācu valodas olimpiādē, kurā zināšanas rādīja apmēram 400 skolēni, ģimnāzijas pārstāvei Intai Šņepstei ir astotais labākais rezultāts (skolotāja V.Pizele). Daiļlasītāju konkursā uz novada skati izvirzīts Aivars Spūlis (skolotāja S.Kivko). Valsts olimpiādē bioloģijā piedalījās Armins Bernāns, pagaidām vēl nav zināma iegūtā vieta (skolotājs F.Livmanis).

Mūsu mērķis ir ģimnāziju izveidot par metodisko centru visām rajona skolām. Turvākie uzdevumi — sagatavoties skolas akreditācijai, kas notiks šī mācību gada beigās.

L.Rancāne

● Informātikas skolotājs Juris Erts vada informātikas stundu. Skolā ir vairāk nekā divdesmit datori, kas izvietoti divos informātikas kabinetos, fizikas laboratorijā, vietnieku kabinetā. Jāņa Silicka foto

«Preiļu siers» — vienīgais siera «Čeders» ražotājs Baltijā

Akciju sabiedrība «Preiļu siers» Latvijas Uzņēmumu reģistrā reģistrēta 1991. gada 9. oktobrī. Līdz tam Preiļu siera rūpnīca bija valsts uzņēmums — praktiski uz bankrota robežas. Akciju sabiedrība pārņēma ne tikai valsts īpašumu, lai to izpirktu, bet arī uzņēmuma parādus — G-24 kredītu, sociālā nodokļa, elektroenerģijas un citus parādus. «Preiļu siers» ir vienīgais siera «Čeders» ražotājs Baltijā, tāpēc vietējā tirgū šai produkcijai konkurences nav.

Pabeigta uzņēmuma privatizācija, jo akciju kontrolpaketi — 68 procentus — iegādājās piena piegādātāji un rūpnīcā strādājošie. No zemes īpašniekiem nopirkta zeme — 77919 m², uz kuras izvietoti ražošanas korpusi, siltumnīcas, garāžas. «Preiļu sieram» pieder 60 procentu liela īpašuma daļa Jēkabpils saldētavās.

Uzņēmuma darbības virziens — piena iepirkšana un pārstrāde, produkcijas realizācija vietējā un ārvalstu tirgū. Eiropas Savienības kvotu ietvaros pērn eksportētājam apmēram 600 tonnu «Čeders» siera.

Akciju sabiedrībā nodarbināti 250 cilvēki. Tas ir vienīgais uzņēmums Preiļos, kas iedzīvotājiem nodrošina stabilas darba vietas. Darbinieku vidējā alga pērn bija Ls 78,4 mēnesī. «Preiļu siers» ir viens no lielākajiem nodokļu maksātājiem rajonā. Pērn nodokļos samaksāti Ls 319000. Jau otro gadu pēc kārtas uzņēmuma gada bilance ir pozitīva.

Septiņdesmitajos gados Preiļos ražoto produkciju pārdeva tikai Krievijā. Pēdējos gados, mainoties politiskajai un ekonomiskajai situācijai, atrasts tirgus Eiropā. Tagad, lai pārdotu «Čeders» sieru Eiropas valstīs, katrai produkcijas partijai nav jāmeklē savs pircējs, bet ir pastāvīgi pircēji gan Lielbritānijā, gan Vācijā un Holandē, gan citur. Ir nopietnas iestrādes ar partneriem ārzemēs, lai uzņēmumā uzstādītu ražošanas līnijas jaunas piena produkcijas ražošanai, kurai būtu noiets vietējā un citu valstu tirgū.

Pieprasījums pēc siera nav vienmērīgs. Tas pieaug ziemas mēnešos un augstāko līmeni sasniedz martā un aprīlī. Šajā laikā uzņēmuma noliktavas jau ir tukšas, jo siera ražošana tiek pārtraukta, ja saņemta piena daudzums dienā ir mazāks par 20 tonnām. Pavasarī paaugstinātā pieprasījuma dēļ palielinās siera cena. Ziemā siers varētu tikt realizēts par augstāku cenu, tāpēc uzņēmumam ir svarīgi piesaistīt izejvielu papildus resursus, lai siera ražošanas līnija darbotos nepārtraukti.

Zemniekiem samaksa par piegādāto pienu

jāsaņem pēc iespējas ātrāk. Uzņēmums uzlabo situāciju norēķinos ar piena piegādātājiem. Uz 1995. gada 1. janvāri zemniekiem nebija samaksāts par 6,1 mēnešiem, bet 1997. gada 1. janvārī — 3,7 mēnešiem. Divu gadu laikā, sedzot parādus piena piegādātājiem, pilnībā dzēsts G-24 kredīts, sociālā nodokļa parāds, kā arī parādi par elektroenerģijas un kurināmā izmantošanu. 1997. gadā norēķinos ar piena piegādātājiem vairs nebūs iekavējuma. Tas veicinās vietējo zemnieku saražotā piena produkcijas pārstrādi «Preiļu sierā», nevis šī piena vizināšanu uz Rēzeknes vai Rīgas piena kombinātiem, kā tas notika līdz šim.

Akciju sabiedrības «Preiļu siers» ražošanas jaudas noslogotas tikai par 20 procentiem, jo rajonā likvidētas visas lielās piena ražošanas fermas, govju ganāmpulki. Stabilitāte, kura tagad ir acīmredzama un jūtama arī vietējiem zemniekiem, liks viņiem kļūt uzņēmīgākiem piena lopu ganāmpulku izveidošanā un palielināšanā. Jo zemnieka «banka» ir saražotais un pārdotais piens. Piena ražošanas apjoms Latvijā, arī Latgalē, pieaugs. Savukārt uzņēmuma speciālisti daudz strādā, lai produkcijas ražošanā novērstu izejvielu zudumus, uzlabotu produkcijas kvalitāti. Apliecinājums tam ir pagājušajā gadā Francijā saņemtais kvalitātes sertifikāts Preiļos ražotajam sieram.

Jāzeps Šņepsts, akciju sabiedrības valdes priekšsēdētājs

Maļ dzirnas zaļā ielejā

Mūsu rajona laukos ir vietas ar kādu savādu, bet labu pievilksnās spēku. Ir cilvēki, pie kuriem gadu gaitā gribas atbraukt vēl un vēl. Kāpēc? Lai redzētu, kas izmainījies apkārtnē uz labo pusi, lai salīdzinātu. Visbeidzot, lai vēleizpārliecinātos, ka ar nepieņemamu darbu un neatlaidību var izdarīt ļoti ļoti daudz.

Viena no tādām vietām ir Jaunaglona. Bet visi vēl labi atceras tās īsto, Kameņecas, nosaukumu. Un tur var justies līdzīgi kā senajā dziesmā, kur maļ dzirnas zaļā ielejā. Bet, jūsmojot par romantiku, var tikai pabrīnīties par Kameņecas dzirnavu saimnieka Oļģerta Grišāna darba sparū un neatlaidību, iedarbinot smalkā un rupjā maluma gaņģus, sakārtojot vilnas vērpšanas iekārtas. Pati esmu

pārliecinājies, ka pat Silajānos zemnieki runā par to, ka labus miltus maizei samalt varot tikai Kameņecas dzirnavās.

Kad būs galā garā ķēpa ar visām papīru kārtošanām un iekārtu regulēšanām, Oļģertam Grišānam varēs draudzīgi saukt «urā» un priecāties, ka Latgalē atjaunota vēl viena mazā hidroelektrostacija. Tiks sperts vēl viens solis ceļā uz savas skaistās un gleznainās zemes sakopšanu.

Ja arī kādam sametas skaudība, tā jānoslēpj kur dziļi dziļi, jo vēltīt sevi darbam tā, kā to dara Grišāna kungs, daudzi jaunie var tikai pamācīties.

L.Kirillova
Foto no redakcijas arhīva

■ 29. janvārī Rīgā Policijas departamentā notika gada sanāksme. Republikas labākās apakšvienības saņēma gan goda rakstus, gan arī vērtīgas balvas. Ar gandarījumu varam informēt, ka republikas labāko policistu vidū arī Preiļu rajona policijas nodaļa. Kā dāvanu uz Preiļiem atveda trīspadsmit mobilās portatīvās rācījas, kuras tiks izmantotas kopējā sakaru tīklā, darbības rādiuss 15 līdz 20 kilometri. Par kādiem sasniegumiem mūsu rajona policisti saņēma tik atzinīgu novērtējumu, lūdzu pastāstīt rajona policijas nodaļas priekšnieku Imantu Bekešu.

— Atzinību saņēmu par to, ka esam ļoti daudz izdarījis. Arī šis gads sācies ar veselu gūzmu dažādu notikumu un likumpārkāpumu. No 1. janvāra līdz 5. februārim esam reģistrējuši jau 210 ziņojumus par dažādiem likumpārkāpumiem. Lielākā daļa, protams, ir zādzības: zog mašīnas, zog no mašīnām, no privātmājām, kafējnicām, bet pēdējās dienās arī no pagastmājām.

Es domāju, ka lielu daļu cilvēku uz šādu soli dzen nabadzība. Kādreiz zagļi lauza seifus, meklēja naudu. Tagad ņem visu, ko var uz vietas sagrābt un aiznest — televizorus, videoaparātūru, produktus, pat aizkuras no logiem. Tā, lai varētu paši uzreiz izmantot vai arī lūgt vien par lētu naudu kādam pārdo.

Apmēram pusi no visām zādzībām lielākā vai mazākā mērā ir izprovocējuši paši cietušie. Šis un tas ir atstāts uz ielas nepieskatīts, neaizslēgts, neaiztaisīts un tā tālāk. Pie katras atstātas mantas nevar pielikt klāt policistu. Kā saka, ja pats sevi sargāsi, tad tevi arī liktenis sargās.

— Kas Preiļu rajonā bija raksturīgs pagājušajā gadā?

— Tas, ka pērn reģistrējam visvairāk noziegumu pēdējo piecu gadu laikā. Gada laikā reģistrēti 550 kriminālnozieģumi, kas ir par 191 vairāk nekā 1995. gadā.

Gada laikā ar ziņojumiem policijā cilvēki griezušies 2614 gadījumos. Bet par katru tādu gadījumu tiek uzrakstīts un aizpildīts ne viens vien papīrs, paskaidrojums. Iecirkņu inspektori, kas parasti nodarbojas ar ziņojumu pārbaudi, veikuši milzīga apjoma darbu. Pilsētā, protams, viņiem ir vieglāk, toties laukos slodži palielina atāllumi, transporta trūkums.

— Vai tā ir tiesa, ka mūsu rajona policisti ir vieni no labākajiem arī nozieģumu atklāšanā?

— Spriediet paši, no 550 kriminālnozieģumiem 479 tika atklāti. Un tas ir par 177 vairāk nekā iepriekšējā gadā. Pērn atklāti 87 procenti visu kriminālnozieģumu, kas ir par 3 procentiem vairāk nekā 1995. gadā.

Preiļu rajons kopā ar Kuldīgas un Gulbenes rajoniem ir labākie lauku rajonu grupa. Toties Gulbenē pērn izdarīti tikai 265 kriminālnozieģumi, Kuldīgā 333. Ir taču liela starpība darba apjomā, vai ne?

— Bet arī izdarītajiem kriminālnozieģumiem ir dažāda bīstamības pakāpe...

— No minētajiem 550 kriminālnozieģumiem 225 bija smagi, tas ir, tādi, kuriem bija liela sabiedriskās bīstamības pakāpe. Šo nozieģumu atklāšanas pakāpe pērn bija 85 procenti.

153 nozieģumus pērn izdarīja jau agrāk tiesātas personas. 139 nozieģumi izdarīti dzērumā, bet 107 gadījumos tos veica personu grupas. Skaidri liecina, ka 57 kriminālnozieģumus izdarījušas nepilngadīgas personas. Gada laikā bijušas sešas slepkavības, no kurām esam atklājuši vainīgos piecos gadījumos. No septiņu smagu miesas bojājumu gadījumiem atklāti seši.

Pērn izdarītas 255 zādzības. Tajā skaitā 41 no dzīvokļiem, bet vēl 41 saistīta ar auto-transportu.

Pagājušajā gadā esam atklājuši 38 nozieģumus, kas izdarīti iepriekš — 1995., 1994. gadā vai pat agrāk. Tie visu laiku ir mūsu kontrolē.

— Ja tik strauji aug kriminālnozieģumu skaits, tad, acīmredzot, jābūt lielākai profilaksei?..

— Var uzskatīt, ka ar profilaksi nodarbojas iecirkņu inspektori. Piemēram, Preiļu iecirknī pagājušajā gadā inspektori ir sastādījuši 1302 administratīvos protokolus — par ģimenes skandāliem, sīko huligānismu, nelikumīgu tirdzniecību ar alkoholiskajiem dzērieniem un tā tālāk. Livānos sastādīti 537 protokoli, bet Aglonas iecirknī — 296.

Ļoti nopietni strādā Preiļu iecirkņa inspektors Romāns Mozulis. Pērn viņa kontā ir 123 protokoli. Atzinīgi vērtējams Dz.Podsokocija, G.Međaņa, A.Kursiša, G.Kondratjeva un O.Satilova veikums. Viņi zina savu iecirkņu iedzīvotāju problēmas, vājās puses. Līdzšinējā pieredze liecina, ka par iecirkņu inspektoriem sāk strādāt jauni puīši. Šis darbs viņiem ir liela skola, lai pēc pieredzes iegūšanas varētu turpināt savu karjeru policijā. Diemžēl, viņu

Mūsu rajona policisti — labāko vidū

darbs nav īpaši dāsni atalgots, jo inspektori saņem tikai ap simts latiem, kā arī nedaudz par pakāpi un izdienas gadiem.

— «Novadnieka» lasītājus noteikti interesē, kas notiek pēc tam, kad nolāsīts tiesas spriedums, bet vainīgais nav sodīts ar brīvības atņemšanu.

— Tos, kam sprieduma izpilde atlikta, kas sodīti nosacīti, kontrolē izpildāmo tiesas spriedumu inspekcija. Tas ir dienests, kas patiesībā sastāv no viena cilvēka. Pērn Lanās Znotiņas uzskaitē bija 203 cilvēki, no kuriem 120 nekur nestrādā.

Vēl taču nāk no ieslodzījuma vietām tie, kuriem soda izciešana galā. Cietumi parasti pieprasa ziņas, kur šie cilvēki dzīvos, vai viņiem būs darbs. Katru gadu uz rajonu parasti atgriežas ap simts cilvēku.

— Bet kā ir ar ieročiem rajonā?

— Atļauju sistēmas pērnā gada analīze liecina, ka rajonā ir 1240 ieroču īpašnieku, kuru lielākā daļa, protams, mednieki. Arī medību ieroču ir visvairāk, bet pašsargsardzībai rajona iedzīvotāji iegādājas arī pistoles un revolverus, kuru ir reģistrēti 90. Starp citu, pāris desmiti no tiem ir sieviešu rokās.

Gada laikā anulētas četrdesmit atļaujas ieroču glabāšanai. Tātad, bijuši dažādi pārkāpumi.

— Cik ražīgs pērnais gads bijis dienestam, ko tautā sauc par «sutkāmu»?

— Tas patiesībā ir īslaicīgs aizturēšanas izolators un konvojo dienests, kur personas tiek aizturētas līdz izmeklēšanai, līdz tiesai, jau notiesātie, kā arī tie, kuri tur nokļuvuši par sīko huligānismu, tātad, «sutočņiki».

Pērn izolatorā uzturējās 358 apcietinātie par kriminālnozieģumiem, 156 «sutočņiki». Bet visvairāk, 885 gadījumos, piedzērūšies. Viens otrs ir mūsu pastāvīgs klients, tiekamies četras vai piecas reizes gadā.

— Rajonā un pilsētā bieži dzird, ka policisti atkal pieķēruši nelikumīgos alkohola tirgoņus. Vai pērn bija liels «guvums»?

— Reģistrēti 149 nelikumīgas alkohola tirdzniecības fakti, bet 35 gadījumos nelikumīgi tirgotas cigaretes. Kopā uzlikta soda nauda vairāk nekā divdesmit divu tūkstošu latu apmērā.

Gribu piebilst, ka mēs strādājam kopā ar zemessargiem, pašvaldības policiju, finansistiem. Mūsu vidū nav nekādu ķīvīņu, kā tas bieži notiek citos rajonos.

— Pēdējā laikā daudzi, droši vien, ir pamanījuši, cik gliiti un sapoisti izskatās jaunas vēsmas formas tērpu modē?

— Ceļu policisti vairs nevar slēpties krūmos un aiz māju stūriem, kā tas bija agrāk. Viņiem jābūt ļoti redzamiem visiem braucējiem un gājējiem. Jaunie tērpi, kas pat naktī laikā atspīd apmēram 500 metrus tālu, palielina arī drošību. Tie ir Somijā ražoti komplekti un visu laiku jābūt mugurā, ja ceļu policists dežurē uz trasēs.

Jauna vēsma mūsu nodaļā ir arī tas, ka esam pilnībā izveidojuši lokālo datoru tīklu. Tas mums dod iespēju ieviest arī jaunu programmu «Signāls», kura aptvers visus ieroču īpašniekus rajonā, visus ceļu satiksmes noteikumu pārkāpējus, visus tiesātos rajona iedzīvotājus, visus, kuri ir policijas uzskaitē. Prognozējam, ka tas mums ļoti palīdzēs turpmākajā darbā, jo desmit sekunžu laikā varēsim iegūt visaptverošu informāciju.

Varam lepoties, ka jauninājumi, kas saistīti ar datortehniku, republikā vēl ir tikai Bauskā un Valmierā.

— Kāda ir jūsu nodaļas kolektīva lielākā problēma?

— Daudz labāka varētu būt disciplina. Pagājušajā gadā par dažādiem pārkāpumiem no dienesta atbrīvoti 9 cilvēki, bet vēl 6 saukti pie disciplinārās atbildības.

Iespējams, ka pušiem trūkst pieredzes, nopietnības. Lai pa istam saprastu, ko nozīmē darbs policijā, ar vienu gadu nepietiek.

Mūsu štati ir pilnībā nokomplektēti, rajonā strādā 125 atestēti darbinieki. 16 no viņiem ir augstākā juridiskā izglītība, 9 augstākā izglītība citās jomās, vidējo juridisko izglītību ieguvuši 10 mūsu darbinieki, bet neklātenē mācās vēl 10.

Desmit procenti no mūsu darbiniekiem ir sievietes — no rajona policijas priekšnieka vietnieces amata līdz vienkāršam kārtbniekam. Jāsaka, ļoti disciplinētas.

— Republikas presē lielas diskusijas izraisa jautājums par nepilsoņiem policijā. Kāda situācija ir pie mums?

— Pagājušā gada sākumā rajona policijas nodaļā strādāja pieci nepilsoņi. Gada beigās bija tikai četri, jo viens veiksmīgi naturalizējās un saņēma pilsonību. Mēs visi ceram, ka tuvākajā laikā naturalizēsies arī pārējie, jo visi ir ļoti speciālisti, zina latviešu valodu un strādā pie mums vairāk kā piecus gadus.

— Paldies par interviju!

L.Kirillova

Jaunie vieglatlēti, gadu ievadot

■ Atšķirībā no rajona pieaugušo izlases dalībniekiem vieglatlētikā, kuri šī gada sezonā ienāk palēnām, ar skatienu vēl kavējoties tik veiksmīgajā aizvadītajā gadā, jaunie vieglatlēti ar pilnu krūti metušies cīņās skrejceļiņā un sektoros. Tā ka ekskursiem pagātnē šoreiz neatliek vietas. Rīgas sporta manēža jau pabijuši visu vecumu rajona spēcīgākie jaunie skrējēji, soļotāji, lēcēji. Par to, kā viņiem veicies Rīgas sporta manēžas plašumos, šoreiz šīni rakstā.

Jaunākā grupa

Šīs vecuma grupas vieglatlētiem sacensības Rīgā notika specializētās daudzciņās, tādējādi mēģinot nepieļaut pāragru šauru specializāciju kādā konkrētā disciplīnā. Rajona komandā tika iekļauti 12 dalībnieki no Līvāniem, Preiļiem, Galēniem, Riebiņiem un Vārkavas. Vairāk kā puse no viņiem iekļuva labāko sešniekā, bet trīs labākie tika aicināti arī uz manēžas goda pjedestāla.

Soļošanas daudzciņā (1000 m soļošana + 1500 m skriešana) 9 zēnu konkurencē kā otrais finišēja Arturs Onužāns no Galēniem. Šīs pašas skolas audzēknis Pēteris Erts izcīnīja 5. vietu. Starp soļotājiem meitenēm vārkaviete Līga Stankeviča dalīja 5.-6. vietu, bet Laura Šarkovskaite no Riebiņiem ierindojās 7. vietā.

Izturības daudzciņā (60 m + 300 m + 800 m) Preiļu 1. pamatskolas labākā jaunā vieglatlēte Dana Voronkina savāca 3. lielāko punktu summu, sevišķi spēcīgi noskrienot pēdējo distanci — 2 min. 33 sek. Danas skolas biedrene Zane Liniņa savukārt ļoti ātri veica 60 m — 8,6 sek. (otrais labākais rezultāts sacensībās), lai arī summā sanāca tikai 7. vieta no 26 dalībniecēm.

Izturības daudzciņā zēniem konkurence bija vēl pamatīgāka (46 dalībnieki). Tāpēc līvāniešu Jurija Ničgaļa 11. vieta un Pjotra Vartminska 16. vieta tāpat vērtējama atzinīgi.

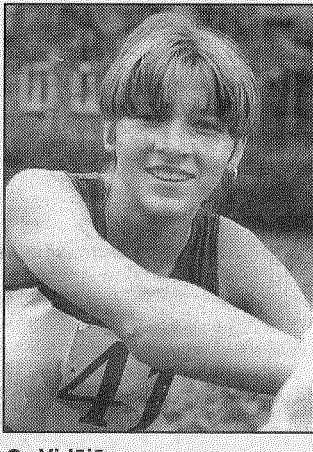
Sprinta daudzciņā (60 m/b + 60 m + 200 m) dalībnieku bija vēl vairāk (48). Līvānu 2. vidusskolas skolnieks Vadims Markevičs 60 m/b veica 9,9 sek., 60 m — 8,1 sek., 200 m — 27,6 sek. un izcīnīja 3. vietu. Teicams sasniegums!

Lēkšanu daudzciņā (60 m/b + tāllēkšana + augstlēkšana) ļoti cerīgi pirmajās disciplīnās startēja vārkaviete Baiba Piziča — 11,0 sek. un 4 m 43 cm, tikai relatīva neveiksme augstlēkšanā (1 m 30 cm) neļāva pacīnīties par iekļūšanu labāko trijniekā. No 13 startējošām meitenēm Baiba izcīnīja 6. vietu.

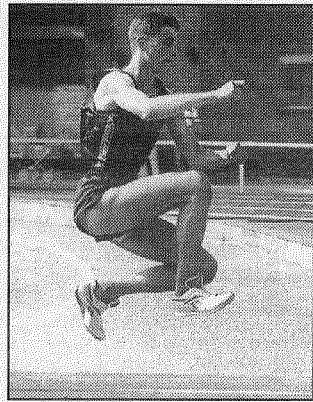
Zēniem šīni daudzciņā startēja divreiz vairāk dalībnieku. Līvānieša Sergeja Sandrosa sasnieg-

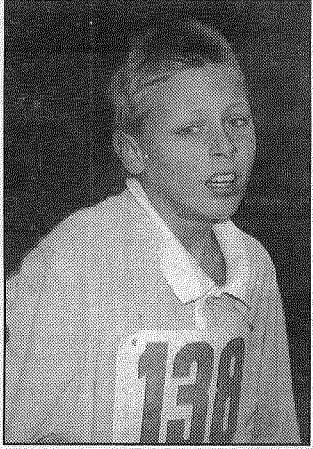
● Jaunākās grupas komandas lideri Dana Voronkina...

● Vidējās vecuma grupas ziemas sacensību laureātes Evita Erte...

● Latvijas jaunatnes čempions trissollēkšanā Viktors Haritonovs.

...un Arturs Onužāns.

tais 60 m/b — 10,1 sek., tāllēkšanā — 4 m 52 cm, augstlēkšanā — 1 m 45 cm, summā deva 6.-7. vietu.

Vidējā grupa

Četriem no sešiem komandas dalībniekiem tas bija pirmais starts manēžā un vēl tādas konkurences apstākļos. Daudzās disciplīnās dalībnieku skaits sniedzās pāri pussimtam. Vissekmīgāk ar starta drudzi izdevās tikt galā Riebiņu vidusskolas soļotājam Karīnai Tumašovai, kura, izcīnot 6. vietu 2 km soļošanā — 11 min. 43,7 sek., ierindojās tieši dalībnieku viducī. Preiļu 1. pamatskolas puīšiem Intaram Miglānam un Jānim Zimelim, kā sacīt jāsaka, pirmie kucēni jāslīcina, bet puīši ir gadu jaunāki par pārējiem un, domājams, vēl spēs sevi apliecināt tāda līmeņa sacensībās. Šoreiz Intars veica 1 m 55 cm augstlēkšanā un Jānis 11 m 09 cm trissollēkšanā.

Arī Preiļu 2. vidusskolas skolniece Inna Kirilova pirmoreiz izmēģināja lekt tālumu sporta manēžas sektorā. Šoreiz 4 m 66 cm. Nemaz nav peļami.

Oksana Jakovļeva no Preiļu Valsts ģimnāzijas par pieredzes trūkumu nevar sūdzēties, arī cīņas spara viņai nekad nav trūcis. Šoreiz tāllēkšanas sektorā vairāk kā 40 dalībnieku konkurencē (2 plūsmas) Oksana pēdējā mēģinājumā aizlēca personīgo rekordu tālumā — 5 m 10 cm un izcīnīja 3. vietu. Apsveicam!

Un visbeidzot, Evita Erte vienkarši izdarīja to, kas viņai, Latvi-

... un Oksana Jakovļeva.

jas jaunatnes izlases dalībnieci, arī bija jāzudā. Ļoti pārliecinoši uzvarēja 2 km soļošanā — 9 min. 45,2 sek.

Vecākā grupa

Šobrīd tieši vecākās grupas jaunieši ir tie, kas Preiļu vieglatlētikas labajai slāvi neļauj apstāties. Trīs Latvijas jaunatnes čempioni telpās pārstāv sporta klubu «Cerība». Viktors Haritonovs trissollēkšanā sasniegja 13 m 67 cm, Guntars Panteļejevs 3000 m noskrēja 9 min. 25,8 sek., un Jānis Brakovskis lodes grūšanā — 14 m 56 cm. Grūti pat atcerēties, vai tamlīdzīgs panākums ziemas sacensībās rajona vieglatlētikas vēsturē ir bijis. Būs jāparakņājas papīros. Klāt šai zelta godalgu kolekcijai Antra Upeniece pievienoja sudrabu par 2. vietu 3 km soļošanā 16 min. 55,9 sek.

Vecākās grupas jaunieši februāra sākumā pārbaudīja spēkus arī Renātes Lāces piemiņas sacensībās. Jānis Brakovskis uzvarēja lodes grūšanā — 14 m 86 cm, Guntars Panteļejevs piekāpās tikai ciemiņam no Lietuvas 1500 m skrējienā — 4 min. 15,8 sek. Abiem sportistiem personīgie rekordī un abi var posties uz Baltijas valstu mačsacīkstēm Tallinā 21.-22. februārī.

Diemžēl sāpīgu zaudējumu piedzīvoja Viktors Haritonovs un tagad tikai izcili starti, t.i. pāri 14 m robežai, pieaugušo konkurencē, piemēram, Rīgas čempio-

● Guntars Panteļejevs (373. num.) par Latvijas jaunatnes čempionu kļuva, pateicoties treniņu partnera Andreja Bondareva (362. num.) pastāvīgam atbalstam treniņos un sacensībās.

nātā, ļaus Viktoram iekļūt Latvijas jaunīšu izlasē.

Toties ar personīgo rekordu 1500 m distancē (5 min. 21,2 sek.) iepriecināja cita Preiļu Valsts ģimnāzijas audzēkne Eva Petrāne. Šis rezultāts viņai deva 3. vietu. Vārkavietis Toms Pastars jau otro reizi šoziem spēja veikt 1,80 cm augstlēkšanā un 6. vieta. 6. vieta arī 1500 m skrējienā Aglonas vidusskolas audzēknim Andim Pušņakovam 4 min. 30,2 sek.

Un visbeidzot, vispatīkamākā ziņa pietāpita noslēgumam. Preiļu Valsts ģimnāzijas meiteņu komanda izcīnīja otro vietu Latvijas 50. skolēnu sporta spēļu «Vidusskolu kausa» izcīņas sacensībās. Komandā startēja Oksana Jakovļeva, Eva Petrāne, Laima Meldere, Sigita Pudule, Inga Erte un Iveta Kokoriša. Apsveicam meitenes un viņu skolotājus Ainu Leikuci un Edgaru Mukānu. Kopvērtējuma tabula:

1. Vecumnieku vidusskola — 104 punkti,
2. Preiļu Valsts ģimnāzija — 102 p.,
3. Jēkabpils 4. vidusskola — 100 p.,
4. Valmieras ģimnāzija — 98 p.,
5. Ugāles vidusskola — 97 p.,
6. Kokneses vidusskola — 90 p.

Jāzeps Lazdāns, vieglatlētikas treneris
J.Silicka foto

Vissportiskākais rajons Latgalē

Preiļu rajonu pamatoti dēvē par vissportiskāko Latgalē. Darbojas septiņi sporta klubi:

- sporta klubs «Cerība» — bērnu un jaunatnes sporta skola;
- ūdensslēpošanas sporta klubs «Baški»;
- polijas sporta klubs;
- futbola klubs «Līvāni»;
- basketbola klubs «Līvāni»;
- skolas sporta klubs «Vārkava»;
- sporta veterānu klubs.

Klubos iesaistīti vairāk nekā 1400 rajona iedzīvotāji.

Preiļu rajonā ir 2 stadioni, 17 kompleksie laukumi, 66 sporta laukumi, viens slēgtais peldbaseins, 33 sporta zāles, divas vieglatlētikas manēžas.

Sporta klubā «Cerība» darbojas vieglatlētikas, basketbola, futbola, volejbola, galda tenisa grupas, kuras vada 23 treneri, no tiem 16 — ar augstāko izglītību.

Populārākie sporta veidi ir basketbols, vieglatlētika, futbols, volejbols. Līvānos darbojas cīņas sporta veidu sekcijas.

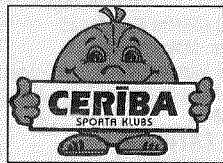
Pagājušā gada lauku sporta spēlēs Preiļu rajona vieglatlētikas komanda kopvērtējumā izcīnīja 3. vietu. Pēdējo gadu rezultāti liecina, ka mērķtiecīgi tiek trenētas arī Līvānu basketbola, sporta kluba «Cerība» volejbola komandas.

Aktīvi darbojas sporta veterāni. Veterāniem labākie sasniegumi ir vieglatlētikā un biatlonā.

Dz.Šmukste, rajona sporta dzīves koordinatore

Volejbols

Latvijas čempionāts. 1. līga

Preiļu SK «Cerība» volejbolistes aizvadīja kārtējo tūri Daugavpili un bija spiestas atzīt Daugavpils komandas pārākumu 0:3, bet pēc tam tika pieveikta Liepājas Pedagoģiskās augstskolas komanda 3:1. Pirms pēdējām divām spēlēm, kuras mūsu volejbolistēm jāaizvada ar Jelgavas un Liepājas komandām, turnīra tabula izskatās šāda:

1. Daugavpils	11—0
2. LSPA	9—2
3. Gulbene	7—5
4. Preiļi	6—4
5. LLU	3—7
6. Talsi	1—10
7. Liepāja	0—9

Gulbenes komanda priekšsacīkstēs ir beigusi un prelietēm atliek izcīnīt vienu uzvaru atlikušajās divās spēlēs, lai paceltos uz 3. vietu. Tad pusfinālā, līdz 2 uzvarām, pretiniekos būs LSPA studentes. Ja paliekam 4. vietā, tad ir samērā mazas izredzes pieveikt Daugavpili un cīnīties finālā.

Latvijas jaunatnes meistarsacīkstes. C-II grupa (1984. dz. g.)

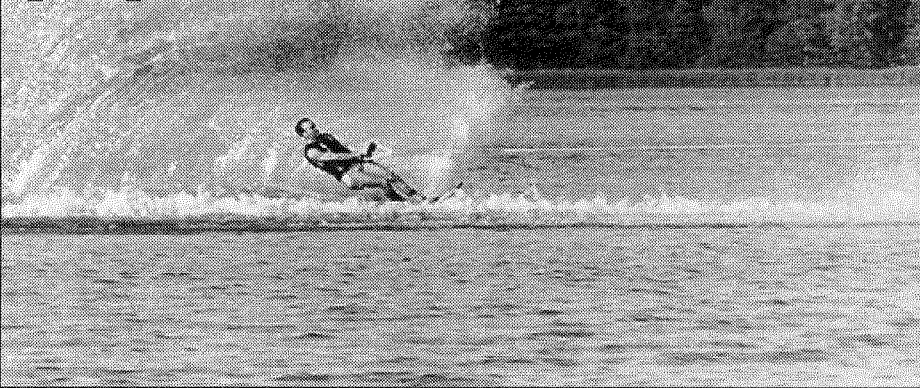
Preiļu meitenes — Edīte Malnača, Jūlija Krapāne, Jekaterina Akenšteja, Jekaterina Vasiljeva, Anna Nikiforova, Svetlana Diņņika un Rimma Skutele izcīnījušas 3. vietu Latvijas jaunatnes meistarsacīkstēs. Rīgā notikušajās finālsacīkstēs prelietes savā apakšgrupā pieveica Skrundas meitenes 2:0 un Rīgas Volejbola skolas II komandu 2:0, bet piekāpās Daugavpilij 0:2. Pēc tam finālā mūsu mazās volejbolistes apspēlēja Kuldīgu 2:0 un intriģējošā cīņā zaudēja RVS I komandai 1:2. Uzvaras gadījumā pār ridzīniecēm mūsējās varēja izcīnīt arī 1. vietu, jo ridzīniece pieveica Daugavpili. Noslēguma tabula:

1. RVS I	3—0
2. Daugavpils	2—1
3. Preiļi	1—2
4. Kuldīga	0—3

Tālākajās vietās ierindojās Daugavpils II, Skrunda, RVS II un Krimulda.

Imants Babris

Ūdensslēpošana ir populāra arī Latgalē

Aizvadītajā vasarā — bez tostiēm un lielas godināšanas — 20 gadu jubileju nosvinēja ūdensslēpošanas sporta klubs «Baški».

Pirms diviem gadu desmitiem Jānis Kokins un viņa domubiedri sameistaroja ūdensslēpes, kuteri un devās ezerā... Tagad ir klubs, taču nav īpašuma un naudas, ir sportisti un liela vēlēšanās ūdensslēpošanu popularizēt. Jānis Kokins iemācīja ūdensslēpošanu ne tikai saviem bērniem Diānai un Guntaram, bet arī visiem Preiļu un Rušonas pagasta bērniem, kuriem tā patika.

Tagad šie bērni ir izauguši, daži kļuvuši par profesionāliem sportistiem un treneriem.

Arī aizvadītā sezona bija bagāta ar sacīkstēm. Ar Rīgas, Preiļu un Daugav-

pils sponsoru atbalstu ūdensslēpotāji piedalījās Eiropas mēroga sacīkstēs. Ingus Buks Eiropas čempionātā 70 kungu konkurencē slalomā ierindojās 8. vietā. Diāna Vucāne 40 damu konkurencē Eiropas čempionātā ieguva 18. vietu. Pirmoreiz uz Eiropas junioru čempionātu Anglijā aizbrauca Inese Zīmele, arī — 18. vieta.

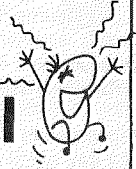
Mājās palika Guntars Kokins, jo nebija sponsoru. Viņš nav apvainojies, savu meistarību Guntars ir pierādījis sacīkstēs Īrijā, Jordānijā un citur. Viņš tic, ka šovasar būs atsaucīgi darījumu cilvēki, kuri palīdzēs ar naudu, un tad uz Eiropas meistarsacīkstēm varēs braukt ne tikai Guntars, bet arī citi kluba ūdensslēpotāji.

A.Veldre

Sludinājumi un reklāma 22305

PRIVATIZĀCIJA

**NODOTS
PRIVATIZĀCIJAI**

Privatizācijas aģentūra paziņo, ka privatizācijai tiek nodots privatizējamās valsts akciju sabiedrības

"LATVENERGO"

atsevišķi privatizējama objekts nr. 9 - garāža

Juridiskā adrese: Pulkveža Brieža iela 12, Rīga, LV - 1230.
Atrošanās vieta: Preiļu rajonā, Līvānos, Sporta ielā 20.

Saskaņā ar likuma "Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" 16. pantu objekta kreditoriem un citām personām savas prasības un pretenzijas pret atsevišķi privatizējamo objektu jāpiesaka Privatizācijas aģentūrā divu mēnešu laikā no dienas, kad šis paziņojums publicēts oficiālajā laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

Kreditoru prasību un citu pretenziju apliecināšanos dokumentus par saistībām, kas attiecas tieši uz privatizējamo objektu, var sūtīt Privatizācijas aģentūrā pa pastu vai iesniegt aģentūrā darba dienās no plkst. 9.00 līdz 16.00. Aģentūras kontaktpersona - Ivetta Šimane, tālr. 7021327.

Kreditoru un citu personu prasības un pretenzijas pret privatizējamo valsts akciju sabiedrību "LATVENERGO" vai pret atsevišķi privatizējamā objekta nomniekiem - fiziskajām un juridiskajām personām lūdzam iesniegt šīm personām.

Ja kreditori, to skaitā valsts un pašvaldību institūcijas, kas ir atbildīgas par valsts un pašvaldību nodokļu un nodevu samaksas uzskaiti un kontroli, savas prasības iepriekšminētajā termiņā nepieteiks, tās šā objekta privatizācijā netiks ņemtas vērā.

Tālrunis uzziņām 7021310.

Privatizācijas aģentūra

K. Valdemāra iela 31, Rīga, LV - 1887
E-mail: lpa@mail.bkc.lv Home page: http://www.lpa.bkc.lv/

Pērk privatizācijas sertifikātus par visaugstākajām cenām Preiļos, Brīvības ielā 1, 2. stāvā katru darbdien no 9 līdz 15, tel. 22700, un Līvānos, pasta ēkā 2. stāvā, tel. 42663.

Kreditoru prasības un citas pretenzijas pret privatizējamo pašvaldības uzņēmumu «Novadnieks» var pieteikt līdz 08.03.97. Preiļu rajona padomē, Raiņa bulvārī 19, Preiļos.

Izsaku pateicību V.Ruskulim, kas pēc informācijas sniegšanas par Preiļu pilsētas domes atteikumu finansēt luksfora uzstādīšanu Daugavpils — Talsu ielas krustojumā, tomēr atrada iespēju paaugstināt par domes viedokli, un A.Adamovičam, kurš, zinot par to, ka domei ir noslēgts līgums ar SIA «Latkons» par šī luksfora uzstādīšanu 1997. gada maijā (līgums sastādīts 1996. g. decembrī, Ls 4371), taisās kaut kur zvaniņ(?)...
Tā kā informācija par luksforu tika atspoguļota jau 1996. g. 30. novembra «Novadniekā», iesaku vairāk to pasūtīt un lasīt.
A.Jaunkalns

Veikalā «Riepas» Preiļos, Liepu ielā 2, pārdošanā visu veidu auto, traktoru, velo riepas, kamearas, akumulatori, gultņi, siksnas, karbīds, elektrodi, ruberoids, preses aukla, plēve. Steidzieties! Gaidām! Tālr. 24626.

SIA «Azurg» pārdod dīzeļdegvielu (virs 1 t — 0,205 Ls/l), amonija salpetri, 50 kg maisiņš — Ls 4,50. Sniedzam transporta pakalpojumus ar traktoriem un degvielas vedēju. Tālr. 24449, 22773.

SIA «Remontnieks» pārdod KEMIRA minerālmēslus: NPK-19-8-8, NPK-10-4-17; amonija salpetri, kālija hlorīdu, granulēto superfosfātu. Tālr. 65147.

Tautas dziedniece, psiholoģe Valentīna Kuļešova palīdzēs jums atbrīvoties no dažādām slimībām: ādas, piena dziedzeru, plaušu, sirds, kuņģa, aknu, vairogdziedzera u.c.; izvadīs akmeņus no nierēm, žults, urīnpūšļa; novērsīs lāstu, ļaunas acs ietekmi; palīdzēs atrisināt ģimenes problēmas; atbrīvos no stresa, traucēsmes sajūtas, bailēm; veiks darbu ar fotogrāfiju; noņems alkohola ietekmi. Pieņems 19. februārī Preiļos, Raiņa bulvārī 24 (viesnīcas telpās) no plkst. 10.00. Uzziņas pa tālr. 8-241-21744.

AUTORIEPAS
vieglajām automašīnām
kravas automašīnām
traktoriem
Moto un velo riepas
VAIRUMTIRDZNIECĪBA UN MAZUMTIRDZNIECĪBA
Daugavpils.
Kods 254, tālr. 45-021, 49-145.

**◆ PĒRK ◆
TIEŠIE KONTRAKTI:**
◆ skujkoku zāģmateriālus, cena līdz 152 \$/m³; garums 6,3 - 6; 6 - 7,2 m (iepriekš jāsakapoti), cena līdz 176 \$/m³
◆ skujkoku un lapu koku taru, cena līdz 102 \$/m³
Par kubatūras izpildi - **prēmija!**
◆ zāģbāks ar 18%: E - 51 \$, P - 46 \$;
bāksiem pircēja transports
Tālr. Madonā: zāģmateriāli 21019, 23397; bāksi 21323
Tālr. Rēzeknē 36076 (samaksa tūlītējai!)

KEMIRA — LĪVĀNI
Šī gada 19. februārī plkst. 14.00 tikšanās ar firmas KEMIRA AGRO LATVIJA pārstāvjiem Līvānos, Līvānu biokīmiskās rūpnīcas telpās. TIKŠANĀS MĒRĶIS: informācija par KEMIRA piedāvātiem minerālmēsliem, augu aizsardzības līdzekļiem, lopbarības konservantiem, lopbarības piedevām, pielietošanas veidiem, iespējām tos iegādāties, cenām, kredīšanas iespējām utt.
Sīkāka informācija Rīgā pa tālruni 7228851 vai Līvānu biokīmiskajā rūpnīcā 44508, 44335.

Lietoto apģērbu veikals no viesnīcas pārcēlies uz Daugavpils ielu 28 Preiļos. Strādājam no 9 līdz 16. Tālr. 24249.

✝ Konstantīns Opulis (10.01.27.-12.02.97.)

Pa baltu mūžības taku ir devies Preiļu 1. vidusskolas skolotājs Konstantīns Opulis. Dzimis Viļānu apriņķa Galēnu pagasta Broku sādžā. Absolvējis Varakļānu vidusskolu. Daugavpils Skolotāju institūtā ieguvis dabaszinību un ģeogrāfijas specialitāti.
Par skolotāju strādāja no 1949. gada. Mūža pirmā puse veltīta Viļānu rajona vairāku septiņgadīgo skolu bērnu izglītošanai un audzināšanai. Brieduma gados skolotājs strādāja Preiļu rajonā — Galēnu 8-gadīgajā skolā un Preiļu 1. vidusskolā (1972.-1995.).
Konstantīns Opulis mācīja ģeogrāfiju, dabaszinības, darbmācību. Aktīvi iesaistījās arī audzināšanas procesā.
Viņš mīlēja dziesmu un mūziku, dziedāja rajona skolotāju kori. Humors un dzīvesprieks palīdzēja rast kontaktus gan ar skolēniem, gan ar kolēģiem. Skolotājs bija atbildīgs par savu ģimeni: izaudzināja meitas (Gaida — skolotāja, Ilga — ārste), aug divas mazmeitas un divi mazdēli.
Skolotāja mūža darbs ir izpelnījies atzinīgu novērtējumu. Paturēsim gaišā piemiņā mūsu kolēģi Konstantīnu Opuli. Izvadīšana no Preiļu kapličas 15. februārī plkst. 11.00.
Preiļu 1. pamatskola un Preiļu Valsts ģimnāzija

Klusums aizies, un debesis skums. Mani paliks vien vārdi reiz teiktie, Debesīs zvaigznes un saule, kas tumst.
A.Pētersons
Skumju un sāpju brīdī esam kopā ar ilggadējā skolotāja Konstantīna OPUĻA tuviniekiem, viņu aizsaulē pavadot. Preiļu Valsts ģimnāzijas kolektīvs

Koks nezina, kad vētrā tas lūzīs, Ne cilvēka sirds, kad pukstēt stās...
O.Rikmanis
Izsakām visdziļāko līdzjūtību Ivanovu ģimenei sakarā ar TĒVA, SIEVASTĒVA un VECTĒVA nāvi. Preiļu PU «Siltums» kolektīvs

Ir sāpes, ko nespējam dalīt uz pusēm...
Izsakām līdzjūtību M. Opulei, VĪRU smiltājā izvadot. PVĢ 3.a,b kursu meitenes

Runājiet ar mani klusi, Saudzīgāk kā citu dienu. Šodien sirds man palikusi Smagāka par sāpi vienu.
Izsakām līdzjūtību skolotājai Gaidai Ivanovai, TĒVU smiltājā izvadot. Vecāko klašu deju kolektīvs

Vien klusums apkārt, klusums — sēru sveiciens. Raud dvēsele, bet nespēj modināt.
Sērojam kopā ar piederīgajiem, mūsu audzinātāju Konstantīnu OPULI smiltājā izvadot. 29. izlaiduma 11.b klase

Laiks apstājies. Ir tikai sirdis palikusi sāpe.
Sērojam kopā ar Gaidu Ivanovu, TĒTI smiltājā guldot. Pirmsskolas vecuma dejojāji un viņu vecāki

Lēni izdeg dzīves svece, Paliek mājā kaktiņš kluss. Mūža miegā aizmigusi, Dieva mierā mātē dus.
Izsakām dziļu līdzjūtību Oļģertam Stīkānam, no MĀTES uz mūžu atvadoties. Rušonas pamatskolas kolektīvs

Līvānu virsmežniecība 1997. gada 28. februārī plkst. 11.00 rīko cirsmu izsoli.
Dalības maksa Ls 10 + 18%.
Nodrošinājuma nauda 10% apmērā no nosolītās summas samaksājama tūlīt pēc cirsmas nosolīšanas.
Par cirsmu apskati zvanīt: virsmežniecība 42296, 44035, Jersikas mežniecība 43710, Līvānu mežniecība 44539.
Dalībnieku reģistrācija Līvānu virsmežniecībā līdz 27. februārim plkst. 17.00. Izsole notiks Līvānu virsmežniecībā.

SIA «Krista» kokmateriālu iepirkšanas punkts Jēkabpili iepērk:
■ bērza finierklucus, garums 2,75 m — 18 Ls/m³, garums 5,45 m — 20 Ls/m³;
■ melnalkšņa finierklucus, garums 2,75 m — 13 Ls/m³, garums 5,45 m — 14 Ls/m³;
■ bērza papirmalku — 23 USD/m³;
■ apses sērkokciņklucus — 18 USD/m³.
Samaksa piegādes dienā. Izīrē transportu. Darba laiks 8.00-12.00 un 13.00-17.00.
Tālruni 8-29-349728; 8-252-92239; 8-252-34595.

Gribēju tālajos laukos vēl iet, Klausīties dziesmā, ko ziedonis dzied. ...Satumsa nakts...
Sāpju brīdī, kad sveces raud un ziedi gulst pār VĪRA un TĒVA kapu, esam kopā ar mūsu kolēģiem Marcijānu Opuli un Gaidu Ivanovu. Preiļu 1. pamatskola

To melno sāpi vārdos neizstāstīt, To bēdu nepacelt, kas smagi spiež.
Izsakām līdzjūtību skolotājai Gaidai Ivanovai, TĒTI mūžībā aizvadot. Preiļu bērnu un jauniešu centra tautas deju kolektīva audzēkņi un vecāki

Viss satumst, Viss izdziest Un gājiens ir galā...
Sērojam kopā ar deju skolotāju Gaidu Ivanovu, TĒVU smiltājā izvadot. Preiļu 1. vidusskolas 1994. gada absolventi — dejojāji

Bet caur visu, pār visu, aiz visa Skan tavš solis — tik miļš un zināms.
Ā.Elksne
Dalām sāpju smagumu ar deju skolotāju Gaidu, no TĒVA uz mūžu atvadoties. 5.-6. klašu dejojāji un viņu vecāki

Nāk tomēr kāda diena, Nāk nepielūdzama...
Izsakām dziļu līdzjūtību Marcijānai Opulei, DZĪVESBIEDRU mūžības ceļā izvadot. Kaimiņi

Lai tēva mīla paliek dziļi sirdī Par avotu, kur mūžam spēku smelt.
I.Mežnora
Dalām bēdu smagumu ar skolotāju Gaidu Ivanovu, TĒTI smiltājā izvadot. 4.a klases audzēkņi un vecāki

Bet caur visu, pār visu, aiz visa Skan tavš solis — tik miļš un zināms.
Ā.Elksne
Skumju brīdī esam kopā ar Gaidu Ivanovu, no TĒVA uz mūžu atvadoties. Preiļu bērnu un jauniešu centra kolektīvs

Klusa paliek māja, sēta, Klusa tēva istabiņa, Nav vairs tēva mīļo soļu, Nav vairs tēva padomiņa.
Sērojam kopā ar Afanasiju Kolesnikovu, TĒVU izvadot smiltājā. Jēkabpils AP kolektīvs

Pērk un pārdod privatizācijas sertifikātus Preiļu pilsētas domē, tālr. 21075, Līvānos, Rīgas ielā 112 (Līvānu TV), tālr. 42889.

Kas gan būtu Preiļi bez «namiņa»?

Preiļu bērnu un jauniešu centrs pagājušā gada pavasarī Aglonā sarīkoja vienu no lielākajiem pasākumiem – rajona skolu koru salidojumu. Attēlā – cienāšanās brīvā dabā pēc skanīgas dziedāšanas.

Horoskopu balle. «Žaklīna» (Līga Kļavinska) un «Voldemārs» (Andrejs Piskunovs) sāk intervijas. Līga un Andrejs darbojas teātra pulciņā, kuru vada Ināra Urča. Aijas Caunes foto

Rokdarbu pulciņa četrās grupās darbojas 52 bērni – ada, auž, izšuj, tamborē, batik. Pulciņa vadītāja – Veronika Smāne, attēlā – pašā tālākajā stūrī Jāņa Silicka foto

Preiļu bērnu un jauniešu centrs dzimis 1964. gada 1. janvārī, bet par savu «namiņu» šodien to sauc Preiļu un 10 apkārtnējo pagastu 571 bērns. Ar viņiem strādā 19 talantīgi pedagogi. Darbojas 43 grupas vizuālās mākslas (zīmēšana, darbs ar papīru), lietišķās mākslas (pinēji, audēji, mezglotāji un citi), mākslinieciskās pašdarbības (teātris, ansambļi, kapela, «Cālis» un citi), valodu (angļu, latviešu) pulciņos, kā arī pirmsskolas bērnu klubiņš «Ābecīte».

Bērnu un jauniešu centrs ir bijis iniciators un rīkojis gan rajona, gan novada mēroga pasākumus. «Tikšanās Gudrišu zemē», teātra svētkus, skolu koru festivālus, dziedājošo ģimeņu «Spietus», konkursus «Māras zemes mantinieci», «Superpuiķi», «Zvirbulis», «Tēvzemes nedēļa», jau-

no literātu tikšanās, mazpulcēnu salidojumu un daudzus citus, uz ko aicināti skatītāji, kā arī rīkojis pasākumus tiem, kas «namiņā» darbojas ik dienas, — izstādes «Cepurdancis», pulciņu darbu izstādes, audzēkņu personalizstādes, koncertus, horoskopu balles un daudz, daudz ko citu. Katrā ziņā bērnu un jauniešu centrs Preiļos ir vieta, uz ko mīļprāt iet bērni un viņu vecāki — pēc saviem mīļumiem. Šogad janvārī bērnu un jaunatnes centrs laida klajā rajona skolēnu avīzes «Viss notiek...» pirmo numuru.

Bērnu un jaunatnes centrs koordinē arī skolu ārpusstundu organizatoru darbu, veic metodisko darbu ar klašu audzinātājiem rajonā, organizē un koordinē darbu ar rajona skolu skolēnu pašpārvaldi.

L.Rancāne

Šeit esot auguši biezi egļu mēži

248 kilometrus tālu no Rīgas atrodas viena no skaistākajām vietām Preiļu rajonā — Aglona. Tā ir bagāta ar vēstures, arheoloģijas un arhitektūras pieminekļiem.

Aglonas nosaukums, iespējams, cēlies no vārda «egle», jo agrāk šeit esot auguši biezi egļu mēži. Bet daudzie pilskalni Aglonas apkārtnē liecina, ka jau 10.-13. gadsimtā šis novads bija plaši apdzīvots. Pie Madalānu pilskalna arheologs Juris Urtāns atklājis senu latgaļu pilsētu.

Aglona kā apdzīvota vieta sāka strauji veidoties 17. un 18. gadsimtu mijā, kad dominikāņu mūki te sāka celt baznīcu un klosteri. Divdesmitā gadsimta 20. un 30. gados Aglona kļuva par Latvijas katolicisma centru.

1920. gadā Aglonas klosteri atklāja garīgo semināru, kas darbojās līdz 1924. gadam, bet vēlāk no 1942. līdz 1944. gadam.

1921. gadā tika nodibināta reālgimnāzija, kura sākumā atradās klostera telpās. 1928. gadā Dr. Aloiza Broka uzraudzībā Aglonā uzcēla vienu no skaistākajām gimnāzijas ēkām Latvijā (pēc arhitekta Blankenburga projekta). Tagad šajā ēkā darbojas Aglonas gimnāzija.

Aglona pasaulē pazīstama kā Latvijas svētvieta. Starp Ciriša un Egles ezeriem atrodas Dievmātes debesis uzņemšanas godam celtā baznīca un klostera ēka, kas celta no 1768. līdz 1780. gadam un iesvētīta 1800. gadā. Baznīcā atrodas desmit grezni altāri. Centrālajā altārī ievietota brīnumdarītājas Dievmātes glezna, kas ir astoņpadsmitā gadsimta nezināma autora gleznojums uz ozolkoka.

Katru gadu 15. augustā — Jaunavas Marijas debesis uzņemšanas svētkos Aglonā saplūst tūkstošiem svētceļnieku no visas pasaules.

1980. gadā Aglonas baznīcai piešķirts bazilikas tituls. 1993. gadā Aglonu apmeklēja Romas pāvests Jānis Pāvils II.

Apmēram 3 kilometrus no Aglonas, Rušonas ezera krastā atrodas otra lielākā apdzīvotā vieta Aglonas pagastā — Jaunaglona, kuru līdz 1934. gadam sauca Kameņeca. Jaunaglona parkā atrodas Kameņecas lielais akmens (3,2 x 2,7 x 1,5 m), kas ir sena kulta vieta. Acimredzot, no šī akmens arī cēlies muižas un apdzīvotās vietas nosaukums.

1927. gadā Jaunaglonā bijušajā muižas ēkā tika atvērta sieviešu ģimnāzija. Pašreiz šeit atrodas Jaunaglona lauksaimniecības skola.

Latgales gaismas stars — Aglonas bazilikas koris

Sveci iededzinājis, neviens to neliek zem pūra, bet lukturī, tad tā spīd visiem, kas ir namā.

Mat. 5:15

Tāds gaismas stars Latgales pusē ir Preiļu rajona Aglonas bazilikas koris «Magnificat». Stars, kurš liek uzticēties, ieklausīties sevī. Māca saskatīt lielo Gaismu.

No dažādām Austrumlatvijas pilsētām un pagastiem uz kora mēģinājumiem Aglonā sabrauc gandrīz trīsdesmit dziedātāji. Nupat koris nosvinēja četrus gadu jubileju. Jubilejas reizē dziesmas skanēja Preiļu katoļu draudzes baznīcā.

Kora darbošanos raksturo pamatīgums, rūpība, augsta kultūra. Diriģente Ieva Lazdāne ar savu meistarību, iejūtību, vienkāršību spēj saliedēt kora kolektīvu, panākt raženu darbu mēģinājumos. Repertuārā iekļauti dažādi garīgie dziedājumi — mīses, korāļi, psalmi, kanoni, gregoriāņu dziedājumi, — kopā ap 250.

Koristi ir ļaudis, kas, upurēdami savas personiskās intereses, laiku, spēj nest gaismu sabiedrībā. Tie ir mūziķi, pedagogi, ārsti, ekonomisti, inženieri, studenti. Aglonas bazilikas kori dzied Marta un Juris Bicāni no Višķiem, Kristīne un Svet-

lana Kosolapovas no Krāslavas, Olga un Jevgēņija Šalajevas no Dagdas, Dzintars Kaļinka no Jaunjelgavas, Inese Sprudzāne no Aizkraukles, Anda Spārniņa, Pāvuls Arigo, Elmārs Kalniņš no Pļaviņām, studentes Lina Kovaļevska, Ilze Tukiša, Ilze Madelāne, Preiļu mūzikas skolas pedagogi Karīna Oša, Lidija Grauze, Nata Beļkova, Alberts Rusiņš, aglonieši Anatolijs Ruskulis, Irēna Leonova, Lauris Aglonietis un citi. Vidējais vecums — 30 gadi.

Koris dziedāja 1993. gada septembrī Romas pāvesta vizitācijas laikā Aglonā. Ir dziedāts arī citur Latvijā, kā arī Lietuvas, Polijas, Vācijas, Francijas, Spānijas svētvietās gan svētās mīses, gan garīgās mūzikas koncertos.

Nereti Latvijas Radio skan dziesmas Aglonas bazilikas kora izpildījumā. Veikti skaņu ieraksti pirmās audio kasetes un kompaktdiska izdošanai, bet nav līdzekļu tīrāšanai. Pieprasījums pēc šādiem ierakstiem ir! Nepieciešami 2000 lati, kuru diemžēl nav, jo ar savu dziedāšanu koris naudu nepelna. Ne vien estrādes dziesmām un šlageriem, bet arī garīgajām dziesmām ir pēdējais laiks ienākt ģimeņu mūzikas kolekcijās.

L.Ūdrasola

Aglonas ģimnāzijas absolventi

Pagājušā gada beigās Aglonas ģimnāzija svinēja 75. gadadienu. Tikai no 1921. līdz 1944. gadam tā ir bijusi ģimnāzijas statusā. Pēc tam ilgus gadus vidusskola un internātskola un pēdējā laikā — internātgimnāzija.

Pirmais Aglonas ģimnāzijas izlaidums bija 1926. gadā, pēdējais 1944. gadā. Pārējie saucās vidusskolas izlaidumi. Pirmajā izlaidumā bija tikai 7 absolventi un pēdējā arī 7. Pārējos daudz vairāk.

Lielā daļā katoļu priesteru ir Aglonas ģimnāzijas absolventi. No tiem par bīskapiem konsekrēti: Kazimirs Dulbinskis (1906.-1991.), Valerijans Zondaks (1908.-1986.) un Jānis Cakuls (1926.). Augstākos zinātnisko grādus ieguvuši priesteri: doktori Stanislavs Škutāns (1901.-1995.), Bronislavs Kokins (1912.), Kazimirs Ručs. Teoloģijas, filozofijas licenciāti Pāvuls Bečs (1913.-1994.), Henriks Bečs (1915.), Stanislavs Kučinskis (1913.), Pēteris Cirsis (1915.). Par draudžu dekaniem strādājuši Andrejs Aglonietis (1955.), Aleksandrs Madelāns (1925.), Alfons Vaivods (1892.-1973.), Stanislavs Ivbulis (1907.-1990.), Jānis Voitiņš (1918.).

Par zinātnu doktoriem un profesoriem kļuvi Aglonas ģimnāzijas absolventi Pēteris Bārbalis, Pāteris Casno, Ludvigs Upenieks,

Aloizs Strods (1920.), Izidors Vizulis (1918.), Pēteris Zeile (1928.), Jāzeps Valainis, Nikodems Bojārs (1925.), Konstantīns Počs (1912.-1994.). Pēdējie divi ir ieguvuši pasaules slavu, jo viņu zinātniskie atklājumi izmantoti kosmosa un atomenerģijas pētniecības vajadzībām.

Zinātnu maģistru grādus ieguvuši: Pēteris Pudulis (1906.-1993.), Viktors Vanags (1920.-1996.), Francis Utināns (1927.).

No Aglonas ģimnāzijas absolventiem ir vairāki slaveni ārsti: Konstantīns Luņš, Leons Džeriņš (1915.-1972.), Jānis Grebežs (1918.-1988.), Jūlijs Blusanovičs (1919.).

Starp Aglonas ģimnāzijas absolventiem ir vairāki rakstnieki un žurnālisti: Nikodems Bojārs, Madsolas Joņš (istā vārdā Jānis Ludboržs) (1913.-1975.), Jānis Rečs (1907.-1940.), Jānis Cibulskis (1911.-1997.), Vladislavs Locis (1912.-1984.), Viktors Mundurs (1914.-1942.), Jānis Zņūtiņš (1919.-1942.), Viktors Vonogs, Stanislavs Saušs (1918.), Stanislavs Mozga (1918.-1983.), Alberts Pleišs (1921.-1990.), Bonifacijs Dauksts (1950.), Roberts Mūks (istā vārdā Roberts Avens) (1923).

Daži no iepriekš minētajiem vidusskolas absolventiem ir pēdējais laiks minētajiem absolventiem citur, bet Aglonas ģimnāzijā mācījušies visi.

Dominiks Jermolovičs

NOVADNIEKS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta. Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301. Tel. 22059, 22305, 21759.

Pasūtījuma indekss 3033.

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Laikraksta «Novadnieks» redakcija»

Iznāk 8 reizes mēnesī. Abonēšanas maksa mēnesī Ls 0,90. Mazumtirdzniecībā līgumcena.

Redaktors Pēteris Pīzēlis

Reģistrācijas apliecība Nr. 1018 Iespiests SIA «Latgales drukā», Rēzeknē, Baznīcas ielā 28. Ofsetiespiedums. Metiens 6000.